

Notulen

van de openbare vergadering
van het Algemeen Bestuur van
waterschap Aa en Maas d.d. 15 november 2024

Aanwezig namens:

Water Natuurlijk

dhr. L. den Breejen, dhr. G.J.S. Claassen, dhr. J.J.E. van Geest,
dhr. E.H.J.M. de Groot, dhr. K. van der Laan, mevr. S.J. de Zoeten;

BBB

dhr. A. Aarts, dhr. B.A.C. Buis, dhr. M.T.J. Janssen-Brokken,
mevr. J.L.A.H. Nooijen, mevr. M.A. Rijken, mevr. T.P.L.H. Swinkels;

Ongebouwd

dhr. P.M.J. van Dijk, dhr. J.W.H.M. de Kleijne;

Natuurterreinen

dhr. M.A.J. Kerkhoff, dhr. W.H.A. Peters;

VVD

dhr. J.Y. Aardoom, dhr. J.J.M.W. Scherrenberg, dhr. J. van Zinderen;

CDA

mevr. V.M.J.E. Bens, dhr. J.G. Leenders;

PvdA

dhr. H. de Mare, dhr. S. Oegema;

Partij voor de Dieren

dhr. H.G. van de Pol, mevr. C.F.A. Vos;

50PLUS

dhr. W.J. Plasmeijer;

Algemene

dhr. H.P.J.M. Siroen.

Waterschapspartij

Afwezig:

mevr. J. Hendrickx en dhr. M.H.G.M. Lintermans.

Voorzitter:

dhr. M.J.J. Jacobs (dijkgraaf).

Secretaris:

dhr. P. Verlaan (secretaris-directeur).

Notulen:

dhr. R. Boot.

1. Opening.

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom.

Hij deelt mede dat bericht van verhindering is ingekomen van de heer Lintermans en mevrouw Hendrickx en dat mevrouw Rijken later ter vergadering zal komen.

1.1 Insprekers.

Er zijn geen insprekers aangemeld.

1.2 Trekking stemmingsnummer.

De secretaris trekt nr. 13, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen bij het lid De Kleijne zullen beginnen.

1.3 Vaststellen agenda.

De voorzitter deelt mede dat er een “motie vreemd” is aangekondigd.

De heer **Van Geest** merkt op dat niet is voldaan aan de afspraak om deze “motie vreemd” tijdig in te dienen. Er is afgesproken dat de motie dan niet wordt behandeld.

De voorzitter erkent dat de afspraak is dat moties en amendementen 24 uur van tevoren worden ingediend, zodat de fracties de gelegenheid hebben daarover een standpunt in te nemen. Maar formeel kan een motie niet worden geweigerd.

De gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

2. Begroting 2025 waterschap Aa en Maas.

2.1 Eerste termijn Algemene Beschouwingen op de begroting 2025 waterschap Aa en Maas.

De heer **Scherrenberg** biedt de begroting 2025 aan, die na een uitgebreid en zorgvuldig proces, mede dankzij de waardevolle inbreng van het AB, tot stand is gekomen. Hoewel het DB trots is op de verbetering die de organisatie heeft gemaakt in de presentatie en leesbaarheid, kent deze begroting ook een lastige boodschap. Zoals de afgelopen dagen in de pers is gebleken, roert de samenleving zich vanwege de stevig oplopende kosten. Maar de uitdagingen liggen er ook niet om. Voor komend jaar verwacht het DB een ambitieus investeringsprogramma van ruim € 280 miljoen te verwerken. Dat is meer dan in voorgaande jaren. De investeringen zitten op ruim 130% van de reguliere begroting en dat is het grootste aandeel van alle waterschappen in Nederland. Dit vraagt om een daadkrachtige aansturing door het DB en een proactieve betrokkenheid van het AB. Hij kondigt daarom voor komend jaar een evaluatie van de risicosystematiek aan om te kijken of deze nog voldoende aansluit bij de nieuwe werkelijkheid.

In de aanloop naar deze begroting is meermaals gesproken over het al dan niet bijstellen van ambities. Dit DB kiest er nadrukkelijk voor om niet weg te lopen voor zijn verantwoordelijkheid. Het HWBP en de verbetering van de zuiveringen vragen om grote investeringen, waarbij uitstel niet leidt tot afstel maar wel tot ongewenste maatschappelijke risico's en tot hogere kosten. Dat deze investeringssprong leidt tot een verhoging van de tarieven is een lastig, maar helaas onvermijdelijk gevolg. Dit waterschap heeft altijd al de gewoonte om sober en doelmatig te handelen en die werkwijze laat het DB niet los. Sterker nog: de nieuwe secretaris-directeur heeft de uitdaging aangenomen om samen met het team kritisch te blijven kijken naar de processen en de inrichting van de organisatie. Dat is een doorlopend proces van verbetering en optimalisatie. Omdat de uitdagingen alleen maar toenemen, kiest het DB niet voor bezuinigen, maar spreekt het juist alle steun uit voor de fantastische organisatie die dag en nacht voor de ingezetenen klaar staat. Door de groei van de opgave kan de formatie de komende tijd wel toenemen.

Aa en Maas kent een mooie traditie om scherp op de kosten te letten en houdt in 2025 het laagste tarief voor het zuiveringsdeel, ondanks de stijging die zich ook daar voordoet. De tarieven van gebouwd stijgen, maar deze stijging wordt gedempt door de in de afgelopen jaren opgebouwde reserves. Het DB erkent dat voor ongebouwd de boodschap minder fijn is. Deze categorie krijgt een grote tariefstijging voor de kiezende waardoor het tarief ruim boven het landelijk gemiddelde uitkomt. Dat specifiek deze groep wordt geconfronteerd met een hogere stijging, heeft verschillende oorzaken. Deze categorie beschikt niet over reserves, waardoor de stijging niet is te dempen en bovendien is het aantal herleide hectares afgenomen waardoor dezelfde kosten over minder betalende moeten worden verdeeld. In combinatie met een algemene stijging van de begroting leidt dat tot een vervelende boodschap.

De afgelopen weken is gekeken of er nog mogelijkheden waren de stijging significant te dempen, maar dat heeft niet geleid tot bruikbare voorstellen. Wel herhaalt hij de toezegging dat het mogelijk is iets te herstellen bij de herijking van de kostentoedelingsverordening in 2025. De voorbereiding op de discussie hierover volgend jaar geeft een solide basis voor een herstel van het tarief voor deze groep. Hij kan en wil daar nu niet op vooruitlopen en maakt dit daarom nog niet concreet in getallen. Hij vraagt om geduld en vertrouwen dat deze toezegging volgend jaar goed wordt ingevuld. Dit traject loopt overigens parallel met de invoering van het nieuwe belastingstelsel per 2026 waarover het AB volgend jaar keuzen moet maken. Ook dat is een reden om de kostentoedeling te evalueren.

Het doel van de vernieuwing van de P&C-cyclus is om het AB sterker in positie te brengen. Als het de voorstellen vandaag overneemt, zijn dit de laatste algemene beschouwingen bij de vaststelling van de begroting en komt het zwaartepunt van het debat te liggen bij de voorjaarsnota. Want hoe eerder in het proces het AB zijn wensen en bedenkingen kenbaar maakt, hoe beter daarmee in de uitwerking rekening kan worden gehouden.

De heer **Siroen** merkt op dat hij in de commissie heeft gezegd dat de kostentoedelingsverordening nog kan worden gewijzigd, maar de reactie was toen dat dit niet haalbaar zou zijn vanwege inspraak. Hij blijft erbij dat het wel mogelijk is en dat je dan de tarieven zelfs met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025 zou kunnen hanteren. Hij wil weten of dat nog is overwogen.

De heer **Scherrenberg** antwoordt dat daarnaar is gekeken. De kostentoedelingsverordening staat open voor bezwaar en beroep, zodat de inspraakprocedure moet worden gevolgd om de verordening te wijzigen. Om te zorgen dat de organisatie op 1 januari a.s. voort kan gaan met alle

noodzakelijke activiteiten, moet er een vastgestelde begroting liggen. Aa en Maas kan zich dus niet het risico veroorloven dat er bezwaar en beroep wordt aangetekend tegen deze kostentoedelingsverordening.

De heer **Van Geest** stelt dat dit vooralsnog de laatste algemene beschouwingen bij de begroting zijn. Hij verwacht dat het AB later vandaag formeel besluit dat vanaf 2025 alleen algemene beschouwingen worden gehouden bij de voorjaarsnota; het document dat richtinggevend is voor de volgende begroting. De voorjaarsnota nodigt ook uit tot correctie, wijziging en bijstelling, in tegenstelling tot de begroting die slechts met een amendement kan worden gewijzigd. Zijn fractie wil met het uitspreken van deze algemene beschouwingen door twee leden aangeven dat niet alleen de voorzitter, maar ook de specialisten van de fractie vormgeven aan de inhoud van de algemene beschouwingen.

Zijn fractie is zeer te spreken over de omvang op papier van de begroting, de inzichten die worden verschaft en de duidelijke taal. Ten opzichte van de voorjaarsnota zijn de wijzigingen minimaal. Hij is blij dat het geprognosticeerde tekort over 2024 lager is geworden. Het staande en nieuwe beleid is degelijk ingeboekt en de eenmalige ophoging van de financiële kaders is gerealiseerd. Over de tarieven voor 2025 en volgende jaren is Water Natuurlijk zorgelijk, maar hij ziet de verhogingen als onvermijdelijk. Hij meent wel dat, afhankelijk van het nieuwe belastingregime, zo nodig een correctie in de kostentoedelingsverordening kan worden doorgevoerd.

Uitstel van investeringen in renovatie en nieuwbouw leidt op termijn tot nog meer kosten en is daarom onverantwoord. Een schrale troost is dat de tarieven van Aa en Maas tot de laagste behoren. Er ligt een degelijke inkt in de kosten van renovatie en nieuwbouw van rwzi's. De kosten van dure inhuur van deskundigen kunnen naar zijn mening verder omlaag als Aa en Maas meer kennis in huis haalt en de proceskwaliteit van het werkapparaat verhoogt. Zijn fractie juicht de start van het project "de stad en het dorp als spons" toe.

De heer **Van der Laan** zegt dat hij, nu het waterschap een tijdje op weg is met het WBP, op enkele inhoudelijke thema's de thermometer in de voortgang wil zetten. Hoewel zijn fractie geen bezwaren heeft tegen de begroting 2025, zijn er natuurlijk in de commissies wel wat opmerkingen gemaakt. Je maakt de begroting om op een verantwoorde manier je doelen na te streven. Een sluitende begroting is weliswaar hard nodig, maar geen doel op zich zelf. Het gaat erom dat je met geld zo goed mogelijk de in het WBP geformuleerde doelen bereikt.

De politieke werkelijkheid van het moment is niet de meest gunstige voor de waterdoelen. In het WBP en de andere uitingen van het waterschap is flink de nadruk gelegd op samenwerken. Vanuit het besef dat als je op het platteland, maar ook in de stad, de uitdagingen die je momenteel al ervaart op het gebied van klimaat, natuur, landbouwtransitie en water, het hoofd wil bieden een integrale aanpak absoluut noodzakelijk is. Juist dat besef voert op rijksniveau niet de boventoon. Het over de schutting gooien van het NPLG, inclusief de gereserveerde middelen, zet het net opgetuigde voertuig voor een kansrijke vorm van samenwerken op de handrem en het rijk gooit ook nog gauw de sleutel in het water. Er zijn nog wel meer zaken waarvan het waterschap last heeft, maar de vraag is wat het te doen staat. Het Brabantse provinciebestuur is duidelijk. Als het rijk het niet doet, neemt de provincie het voortouw in samenwerken. Met beperkte middelen en met wellicht minder doorzettingsmacht, maar het laat wat in de afgelopen decennia aan samenwerking is opgebouwd, niet verloren gaan. Zijn fractie pleit ervoor om die handschoen op te pakken en de ingeslagen weg van het WBP zoveel mogelijk vast te houden; en bovendien in het afgesproken tempo. Hij ziet deze redenering terug in de begroting. Er wordt wat pijn genomen om komende generaties niet op te zadelen met zaken die hadden kunnen worden voorkomen.

Het is wellicht opmerkelijk, omdat er sprake is van een majeure aanslag op de portemonnee van de BV Nederland, maar er is in het AB grote overeenstemming over waterveiligheid. Dat moet zo blijven, maar Aa en Maas moet ook blijven investeren in kennisontwikkeling, zowel op het thema civieltechnisch als op natuurtechniek. Water Natuurlijk juicht het toe dat in de begroting voor beide thema's budgetten zijn opgenomen. Hij wijst erop dat dankzij het streven naar ruimte voor de rivier en de beken, hoewel het waterschap daarmee pas halverwege is, al het nodige onheil is voorkomen. Uitvoering van Meanderende Maas kan een nieuwe parel aan deze ketting zijn. Ook met de projecten langs de Hoge en Lage Raam zet Aa en Maas op het thema van integrale gebiedsontwikkeling een belangrijke stap.

Hij wil graag onderzocht zien of uitbouw van de gemeenschappelijke regeling muskusrattenbestrijding het beheer van de beverpopulatie wat kan stroomlijnen en zo de eigen organisatie kan ontlasten. Zijn fractie blijft aandacht vragen voor het voldoende faciliteren van de afdeling grondzaken. Voldoende slagkracht en een dappere grondverwervingsstrategie helpen om veel integrale doelen dichterbij te brengen. Hij verzoekt om een update van de situatie op dit thema.

Hij benadrukt dat niet in alle gevallen grondverwerving noodzakelijk is. Vaak zijn afspraken over bijvoorbeeld een functieverandering van de grond voldoende.

Ten aanzien van voldoende water en omgaan met weersextremen maakt hij zich zorgen over een vlotte overgang naar de nieuwe gedragscode flora en fauna. Er moet worden voorkomen dat Aa en Maas tijdelijk zonder vigerende regelgeving komt te zitten. Vergunningverlening voor regelbare drainage- en infiltratiesystemen dient te gebeuren in samenhang met het verstrekken van beregeningsvergunningen.

Hij bedankt dat op zijn verzoek de tekst over de KRW in de begroting is aangepast. Er zijn nog geen woorden gewijd aan schoon water, omdat zijn fractie vindt dat het punt is bereikt dat de ambities het elastiek van de financiële haalbaarheid bijna maximaal hebben uitgerekt. Het programma is zeer ambitieus, maar dat moet ook. Het waterschap moet zich maximaal inspannen om het oppervlaktewater schoon te krijgen. Het samenwerkingsverband met derden dat hiervoor nodig is, mag Aa en Maas in 2027 niet kunnen verwijten dat het in gebreke is gebleven. Hij besluit met de wens van zijn fractie dat er slagen worden gemaakt op de duurzaamheidsthema's in de zeer goed leesbare begroting, met name op de zuiveringen.

Mevrouw **Nooijen** bedankt de afdeling communicatie voor de zeer leesbare begroting en de mooie foto's. Dit is een tijd van toenemende klimaatuitdagingen en maatschappelijke druk. Maatschappelijke druk om de duurzaamste oplossingen te implementeren. Maatschappelijke druk om de mensen droge voeten te laten houden in de laagste gebieden rond Den Bosch, maar tegenwoordig ook op de hoogste punten. Maatschappelijke druk op de voedselzekerheid, onderdeel van de bestaanszekerheid. De druk vanuit Europa om Nederland, als een van de afvoerputten van dit continent, toch te laten voldoen aan de KRW-richtlijnen. De druk die door het vorige kabinet aan het waterschap is opgelegd door de bijna onhaalbare doelen die zijn afgesproken met Brussel. De druk op gemeenten in verband met het ravijnjaar. Zij vraagt zich af of er dadelijk nog wel geld is om die ontzettend vieze riooloverstorten op te lossen en alle verkeerd aangesloten rioolaansluitingen op te zoeken.

In deze beschouwing worden de belangrijkste elementen van de begroting geanalyseerd en wordt hun mogelijke impact op de regio besproken. Hoe weerbarstig Moeder Aarde en het weer kunnen zijn, is afgelopen jaar wel gebleken. Vorig jaar was het precies 750 jaar geleden dat graaf Floris V van Holland een overeenkomst over het dijkbeheer afsloot hier in Brabant langs de Maas. Het belang van goed waterbeheer was toen al duidelijk. Zonder wateroverlast leverde het land meer op. Goed voor de schatkist maar ook voor de bestaanszekerheid. Twee eeuwen later werden de gebieden rond Den Bosch onder water gezet om de Spanjaard te verjagen. Anno 2024 heeft zij af en toe het gevoel dat de Spanjaarden weer in aantocht zijn, maar nu op de Maashorst.

Hoewel het voor sommigen lijkt dat de waterschapspartijen in deze ruimte af en toe hartstikke tegenover elkaar staan, constateert de BBB dat iedereen hier hetzelfde wil: schoon, veilig en voldoende water. Alleen de weg ernaar toe verschilt. Terwijl de een geniet van het uitzicht en de omgeving goed in zich opneemt en probeert die mee te nemen naar de eindbestemming, gaat de ander via een snelweg waarbij het zicht op de omgeving vertroebeld is. De BBB maakt zich druk om de voedselzekerheid en om de leefbaarheid van het platteland. Door op ecologie zo de nadruk te leggen, zijn vele plattelanders bang hun biotoop te moeten inleveren voor mensen die het platteland zien als hun achtertuin. Deze ecologie kan namelijk niet worden uitgevoerd in de stad en het gevolg is dat alles wat wordt gewenst op het gebied van natuur, wordt verplaatst naar het platteland.

Gezien de klimaatveranderingen en de gevolgen daarvan, zoals de weersomstandigheden, is het essentieel dat Aa en Maas proactief handelt. Projecten gericht op afvalwaterzuivering, het verminderen van verharding in stedelijk gebied, afkoppelen van regenwater op het riool en het oplossen van alle riooloverstorten en verkeerde aansluitingen zijn niet alleen relevant, maar ook noodzakelijk voor een gezonde leefomgeving. Deze begroting toont een duidelijke focus op ecologische inrichting en het versterken van de waterkwaliteit en -veiligheid. Dat is een belangrijke stap voor de regio, maar het is essentieel dat het AB kritisch blijft kijken naar de balans tussen noodzakelijke investeringen en wenselijke, maar niet dringende projecten. Hoewel ecologische verbeteringen, zoals gecultiveerde oevers en verbindingzones zouden kunnen bijdragen aan het milieu, mag je niet vergeten dat het waterschap primair verantwoordelijk is voor het beheer van waterveiligheid en -kwaliteit. Investeringen in deze zogenoemde randprojecten moeten duidelijk worden afgewogen tegen de kosten, vooral als de middelen beperkt zijn.

Het waterschap moet helder maken dat de noodzakelijke investeringen voor de toekomst van het waterbeheer de hoogste prioriteit moeten krijgen. Wensprojecten, hoewel waardevol, zouden in een tijd van beperkte middelen niet de hoofdmoot van onze begroting moeten zijn. De verantwoordelijkheid voor ecologische initiatieven ligt bij meerdere partijen en het is essentieel dat

kosten eerlijk worden verdeeld, zodat het waterschap niet het grootste deel van de lasten draagt. De BBB-fractie maakt zich grote zorgen over de aangekondigde aanzienlijke kostenstijging voor de categorie ongebouwd. Het is zorgwekkend dat het DB ervoor kiest om deze verhoging op de valreep van een belastingwijziging van 2026 alsnog snel door te voeren. Dat getuigt niet van zorgvuldigheid en lijkt weinig doordacht. Het zou net als bij de andere categorieën kunnen kiezen voor een gematigde stijging en rustig het nieuwe belastingstelsel kunnen afwachten. Het is namelijk naar de voedselvoorzieners niet uit te leggen dat zij wel mogen betalen voor de nieuw aan te leggen natuur, maar per saldo steeds minder mogen. Leden van het DB lijken de mogelijkheden te beperken door uitlatingen als “licence to rain” en “niet alles is stuurbaar”. Bovendien ligt er al een zware straf in de vorm van bufferstroken van 3 m. Gaat het DB deze stroken vanaf 2025 tegen het tarief voor natuur belasten? Dat is een verschil van ruim € 112 per hectare. Zij verzoekt dan ook om alle verhogingen voor ongebouwd te bevriezen en de belastingwijziging af te wachten, zodat een weloverwogen besluit kan worden genomen.

De BBB-fractie heeft zich suf gezocht naar projectnummers en namen van projecten in projectenboeken van de afgelopen vijf jaar. Een projectnummer dat begint met 2024 zou je moeten terugvinden in projectenboek-2024. Maar bij controle blijkt dat niet het geval. Verschillende projecten blijken niet terug te vinden, niet op nummer en niet op naam. Het AB wordt verzocht goedkeuring te geven aan de begroting 2025, maar dat is op deze manier erg lastig.

De heer **Peters** merkt op dat het waterschap veel op het bordje heeft en dat met partners en andere partijen maar even moet uitvoeren. € 285 miljoen aan investeringen om te komen tot voldoende en genoeg water voor landbouw en natuur. Aa en Maas wil veel werk verzetten aan de zuiveringen en aan wat eruit komt. Het wil komen tot schoon water en dan ook nog in combinatie met het streven om de KRW over enkele jaren op orde te hebben. Voor de veiligheid worden er tientallen kilometers dijk verhoogd. Landelijk is enige discussie ontstaan over de vraag of dat op de middellange of de lange termijn moet gebeuren. Aa en Maas richt zich vooral op de eerste jaren van de verhoging van de dijken.

De fractie Geborgd is niet blij met de komende tariefverhogingen. De laatste tien jaar zijn er stelselmatig ieder jaar verhogingen geweest voor de categorieën ongebouwd en natuur. Hij is blij met de toezegging die de portefeuillehouder in de commissie heeft gedaan en verwacht dat er welwillend met randvoorwaarden wordt omgegaan als er volgend jaar een nieuw belastingstelsel komt.

De heer **Aardoom** stelt dat deze algemene beschouwingen voor velen het feest van de democratie zijn. Er is een besluit te nemen over leningen voor € 170 miljoen, een begroting van € 176 miljoen en een investeringsvolume van € 285 miljoen. Dat is vier keer zoveel als in de afgelopen jaren. Toch ligt er dankzij de organisatie een goed uitgewerkt en goed leesbaar stuk.

Voor sommigen is de begroting een helder document; voor anderen is het compleet Chinees. De VVD staat voor veiligheid, verdraagzaamheid en verantwoordelijkheid en - als je het hem vraagt - voor duurzaamheid. Maar voor vandaag gaat hij toch maar mee met de D voor democratie. Voor degenen die afgelopen week het nieuws hebben gezien is verdraagzaamheid een ontzettend belangrijke thema. Dat zou moeten terugkomen in alle lagen van de politiek. Veel partijen en instituten roepen op om juist bruggen te bouwen in plaats van verschillen te vergroten. Die oproep heeft hij vrij serieus genomen. Omdat hij van de aanpak ook nog iets wil leren, heeft hij voor China gekozen. Het Chinees is een toontaal. Dat betekent dat een woord een totaal andere betekenis kan hebben als je het hoger of lager of met een andere klemtoon uitspreekt. In Nederland zijn er ook zulke woorden. Het is mogelijk dat je moet vóórkomen, maar dat kun je beter voorkómen. Zo heeft hij in Hongkong ooit iemand een compliment over zijn moeder willen geven. Dat bleek vrij gevaarlijk, want “ma” kan op verschillende manieren worden uitgesproken en kent als betekenissen moeder, maar ook hennep, paard en uitschelden. Zijn compliment kwam dan ook niet goed over.

De voorgelegde begroting kun je op verschillende manier bekijken aan de hand van één zin: Moeten wij dit nu doen? Met de klemtoon op “moeten” is het antwoord “ja”, vanwege de actualiteit, klimaatverandering, wet- en regelgeving en vervolgschade met hoge kosten. Ook met de klemtoon op “wij” is het antwoord “ja”, want de Waterwet, het bestuursakkoord, de nota verbonden partijen, wie anders? Het gaat om de kerntaken en de grote investeringen, onder andere in veiligheid, moeten worden gedaan. Aa en Maas is daar goed in, omdat het al voor het zesde achtereenvolgende jaar het goedkoopste waterschap is op het gebied van zuiveren.

Ook met de klemtoon op “dit” is het antwoord bevestigend. De KRW, stikstof 2.0 en Meanderende Maas vergen grote investeringen die dwingen om het echt nu te gaan doen. In Spanje heeft men kunnen zien wat er kan gebeuren en wat de kracht van water kan zijn, als je sommige maatregelen wellicht niet op tijd neemt. Als je de klemtoon legt, op “doen”, kom je echt tot een open deur. Uitvoering, realisatie en de efficiënte besteding van de belasting van de vier categorieën zijn

argumenten om achter de begroting te staan. De plannen die het AB voor ogen heeft in het WBP en de projectenboeken moeten worden verzilverd.

De portefeuillehouder heeft al toegezegd dat het DB de categorie ongebouwd in 2026 tegemoet zal komen op het punt waarmee zijn partij nog enorm heeft geworsteld.

De heer **Van Zinderen** meent dat het belangrijkste van taal communicatie is; men moet begrijpen wat wordt gezegd en bedoeld. Hij heeft een verduidelijkende vraag. In het projectenboek staat (pag. 88) dat het plan is om € 34,4 miljoen uit te geven voor windturbines in Land van Cuijk. Volgens zijn calculatie zouden dat 5,7 windmolens zijn, maar hij wil daarover meer informatie.

De heer **Leenders** merkt op dat kort samengevat de kosten voor de taken die het waterschap moet uitvoeren, fors stijgen. Hij heeft een kostenontwikkeling in deze mate de afgelopen vijf jaar nooit meegemaakt. Het CDA maakt zich zorgen, want je ziet dat mensen en bedrijven die deze kostenstijging moeten opbrengen daar steeds meer moeite mee hebben, mede door de steeds sneller stijgende kosten van levensonderhoud. Kostenstijgingen zijn van alle tijden, maar een zo forse knaagt aan het draagvlak. Hoewel reserves worden ingezet om de kostenontwikkeling te dempen, is de stijging nog fors en je kunt de reserves niet blijven inzetten. Het terugdraaien van de fors stijgende begroting is geen optie, want de kosten zijn al gepland voor het komende jaar. Het CDA vindt dat het DB de kostenontwikkeling meer in lijn moet brengen met het draagvlak van de inwoners en bedrijven. Hij verwacht bij de voorjaarsnota dan ook een duidelijke verbetering van de uitgaven. Het waterschap moet bij natuurvriendelijke oevers (NVO's) en beekherstel genoeg nemen met een iets soberdere inrichting. Niet alles kan een 8 zijn. Een 6 of een 7 is ook voldoende. Door beter grip te krijgen op influent en effluent, kun je slagen maken richting de KRW. Bij de keuzen voor schoon water moet sneller worden gekeken wat de bron is en moet daartegen gericht actie worden ondernomen. Het analyseren van het effluent en daaruit afleiden wat de oorzaak is van een vervuiling, is niet alleen een snellere weg naar het halen van de KRW-normen, maar ook een veel goedkopere.

In de commissie emissiebeheer zal zijn fractie voorstellen om netten of een fuik te plaatsen achter de belangrijkste overstorten in het gebied. Natuurlijk houdt zo'n net alleen de grove delen tegen en niet alles wat via deze overstort in de sloot komt, maar voor de bewustwording zeggen de grove delen de burger en bedrijven veel meer dan de stoffen die niet zichtbaar zijn of een moeilijke naam hebben. Het vergroten van de bewustwording van de impact van deze overstorten is heel belangrijk. Hij zal de technische aspecten van het voorstel via de mail toesturen en wil de mogelijkheden graag te zijner tijd in de commissie bespreken.

Het waterschap zal ook meer vanuit de netcongestie moeten denken en zaken pas moeten uitvoeren als er geen sprake meer is van vertragskosten. De regie op dit onderwerp is onvoldoende. Het CDA vindt dat het waterschap moet stoppen met het maken van filmpjes en de verantwoordelijke van deze netwerken een keer naar de commissie of het AB moet halen. Dan kan je knopen doorhakken en dat zal sneller tot resultaat leiden.

In de begroting wordt ruim € 12 miljoen onttrokken uit de reserves om de lastenontwikkeling te dempen; € 5,7 miljoen van watersysteem en € 7 miljoen van zuiveringsbeheer. Verder is er sprake van een kostenstijging van € 6,5 miljoen bij watersysteem en van € 9,5 miljoen bij zuiveringsbeheer. Het CDA vindt het bijzonder pijnlijk te zien wat de kosten van vertraging zijn. Die zijn overigens maar voor een deel in het adviseringsoverzicht zichtbaar gemaakt, namelijk bijna € 4 miljoen. Die uitgaven zijn aan de gewone burger niet uit te leggen, zeker niet in relatie tot de forse stijging van de waterschapslasten. Publiek geld zal komend jaar zorgvuldiger moeten worden ingezet.

Er worden grote stappen gezet op het gebied van de waterveiligheid. De dijken bij de Maas zullen de komende jaren worden versterkt, waardoor de veiligheid voor mens en bedrijf achter die dijken beter is geborgd. Voor het CDA is waterveiligheid een kerntaak van het waterschap die goed en gedegen dient te worden uitgevoerd. Dat is een complex proces waarover het AB goed is geïnformeerd door het DB. De komende jaren moet blijken hoe goed Aa en Maas het huiswerk heeft gedaan en hoe de kosten zich ontwikkelen.

Het CDA heeft aangegeven op welke punten van de begroting het anders of beter kan. Het wil bovendien richting de voorjaarsnota de hand uitsteken naar het DB om gezamenlijk de kosten meer onder controle te krijgen en toch de doelen waar het AB voor staat te realiseren. Als er sprake is van een gezamenlijke aanpak door een voltallig AB komt de kracht van dit waterschap ten volle tot zijn recht.

De heer **De Mare** vindt dat de nieuwe opzet van de begroting een beter inzicht en overzicht in het reilen en zeilen van het waterschap geeft dan vroeger. Niet dat het voorheen slecht was, maar het blijkt dus nog een stuk beter te kunnen. De tweede versie is bovendien nog een verbetering van de eerste. Het is goed dat daarin opmerkingen van de auditcommissie en de functionele commissies zijn verwerkt. Het is belangrijk dat een begroting zelfstandig leesbaar is en volledige

informatie bevat en op beide aspecten is het stuk verbeterd. Het is overigens niet handig dat het versienummer niet op de voorpagina is vermeld.

In de commissie bleek uit een discussie over de kerntaken van dit waterschap dat dit naast de vanzelfsprekende taken “waterveiligheid” en “voldoende, niet te veel en niet te weinig, water” ook toch echt “schoon water” is. Op de website van de rijksoverheid staat bij taken van de waterschappen ook “natuurbeheer in en aan het water”. Die taak moet je dus niet wegzetten als de hobby van enkelen om van Nederland één grote tuin te maken.

Verschil van inzicht over hoé Aa en Maas alle taken het beste kan invullen is natuurlijk volledig legitiem, evenals de oproep “meten is weten”. Vanaf het moment dat hij tien jaar geleden actief werd bij dit waterschap, heeft hij regelmatig naar bevlogen betogen van de heer Van Dijk geluisterd, waarin die uitlegde hoeveel minder men zo’n twintig jaar geleden eigenlijk wist van het op detailniveau functioneren van het watersysteem. Met de huidige technieken van sensoren en draadloos internet kun je steeds nauwkeuriger lokale waterstanden en lokale watervervuilingen meten. Daardoor zijn grote stappen gezet richting een goed en datagedreven watersysteembeheer. Een volgende stap moet zijn om met behulp van die meetgegevens de lusten en lasten fair en rechtvaardig over alle betrokkenen te verdelen.

Dat “fair en rechtvaardig” geldt voor de PvdA niet alleen voor de huidige betrokkenen, maar nadrukkelijk ook voor de toekomstige generaties. Dit AB heeft simpelweg de morele plicht om een watersysteem te realiseren dat ook voor toekomstige generaties veilig en gezond is. De Oosterscheldekering was destijds ook een verrekt grote investering, maar sinds de oplevering in 1986 is die tot nu toe al 28 keren gesloten. Men zal nooit weten hoeveel leed en schade die al heeft en nog zal voorkomen, maar dat die investering nodig was zal niemand bestrijden. Daarom vindt de PvdA het waterschap voor alle hoofdtaken, dus inclusief natuurherstel in en om het water, moet doen wat nodig is en geen onverantwoord uitstelgedrag mag vertonen.

Zijn fractie is verheugd dat er over de waterkwaliteit, de KRW-normen en de hele pfas-discussie, deze week door de Unie een uitgebreide brandbrief naar minister Madlener is gestuurd en dat er al actie lijkt te worden ondernomen. Het is ook goed dat in de begroting een tekstwijziging is doorgevoerd die duidelijk maakt dat voor Aa en Maas de intrinsieke motivatie leidend is om tot verbetering van waterkwaliteit te komen en niet de angst voor juridische problemen.

De lastenverdeling is dit jaar nog volgens de huidige toedelingsmethodiek bepaald. Er zitten vervelend hoge tariefstijgingen bij, maar gezien de extreme inflatie waarmee de sector de afgelopen jaren te maken heeft gehad, zijn die stijgingen verklaarbaar en begrijpelijk. In versie 2 van de begroting zijn daarover meerdere tabellen opgenomen die beter inzicht geven in de lastendruk voor verschillende categorieën in vergelijking met de rest van het land. Volgend jaar komt er een nieuw belastingstelsel met een nieuwe toedelingsmethodiek waarin het profijtbeginsel meer wordt toegepast. De PvdA is sterk voorstander van de principes “de vervuiler betaalt”, en “de profijthebbende betaalt”. Overigens ook van het principe “hij die meewerkt, mag daarvoor beloond worden”. Een aspect dat daarbij niet genoeg wordt benadrukt, is dat het volgen van deze principes automatisch betekent dat degenen die níét of minder vervuilen of geen of minder profijt hebben, dus minder gaan betalen. En dat is rechtvaardig.

Het is de PvdD en de PvdA gebleken dat in de nota inkoopbeleid uit 2017 eigenlijk niets over duurzaamheid is opgenomen. Maar toen deze fracties daarover samen een motie wilden opstellen, bleek dat de nota al wordt gemoderniseerd en dat duurzaamheid daarna wel een grote rol zal worden toebedeeld. Hij is erg benieuwd en zal de motie nu dus niet indienen.

Samen met de PvdD wilde hij ook een motie opstellen over duurzame inkoop van cadeaus, met name bloemen. Om ongewenste effecten te voorkomen, bleek de formulering van zo’n motie erg ingewikkeld. Ook die motie komt er dus niet. Daarom doet hij een simpel beroep op het DB om, als het toch bloemen wil geven, voor duurzaam te kiezen. In den Bosch is een bloemenzaak die aan de voorwaarden ‘barometer duurzame bloemist’ voldoet. Als je daar koopt, geef je geen bosje gif. Ten aanzien van de relatie van Aa en Maas met de bebouwde omgeving merkt hij op dat burgers moeten meeprofiteren van de kansen die klimaatadaptatie biedt om hun leefomgeving te verbeteren. Een intensivering van de samenwerking met gemeenten is dus heel belangrijk. Die samenwerking is ook nodig om te zorgen dat de waterhuishouding van gebouwde gebieden steeds minder negatieve effecten op het watersysteem daarbuiten zal hebben. Denk aan het beperken van riooloverstorten, en aan het gebruiken van de grond in het stedelijk gebied als waterbuffer. Het waterschap kan daarmee bijdragen aan de gezondheid en het welbevinden van alle inwoners van het gebied. Deze organisaties werken tenslotte allemaal voor dezelfde burgers. Zijn fractie wenst het waterschap en het DB een goed jaar toe met als basis een fantastisch team aan ambtenaren, een degelijke begroting en een collegiaal AB.

De heer **Van de Pol** complimenteert voor de nieuwe opzet en de leesbaarheid van de begroting. Naar aanleiding van de behandeling in de commissies zijn enkele aanpassingen doorgevoerd, waaronder tekstuele. Zijn fractie is te spreken over de suggestie van Water Natuurlijk voor een andere bewoording omtrent de noodzaak van de KRW. Het is goed dat er in de begroting 2.0 ook een paragraaf dierenwelzijn is toegevoegd. Hij bedankt voor de wijziging van de tekst “diervriendelijke methoden om muskusratten te vangen” “naar minder dierenonvriendelijke methoden”. Onder het kopje “Plaagsoorten” (pag. 24) wordt nog geen onderscheid gemaakt tussen planten en dieren. Zo’n onderscheid is belangrijk omdat er een groot verschil zit in de nodige benadering en omgang met planten en dieren.

Op initiatief van Judith Lammers van de PvdD bij De Dommel is gisteren een brief vanuit de Unie gestuurd naar het rijk om ervoor te pleiten pfas aan banden te leggen. Zijn fractie ondersteunt dit initiatief van harte. Zolang er pfas wordt geproduceerd, zal het zich verder opstapelen in het milieu; het wordt zelfs al aangetroffen in diepe waterlagen. De in de commissie aangekondigde motie blijkt dus niet meer nodig. Hij wil wel weten of het DB de oproep ondersteunt.

De heer **De Kleijne** wijst erop dat er al gehoor is gegeven aan de brief van de Unie door pfas gericht aan te pakken bij de grootvervuilers.

De heer **Van de Pol** vindt het een goede zaak dat de minister direct heeft gereageerd, maar vraagt zich af of die reactie doeltreffend genoeg is. Hij laat dat graag aan de rijksoverheid over.

Er zijn meer vervuilende bronnen waarop het waterschap niet rechtstreeks invloed heeft. Zorgwekkend is ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt. Het waterschap moet hier de rol pakken van gesprekspartner van andere overheden. Aa en Maas kan het goede voorbeeld geven door geen bloemen cadeau te geven.

Volledig voldoen aan de KRW in 2027 ligt misschien buiten bereik, maar dat betekent zeker niet dat Aa en Maas gas terug moet nemen. Als het niet alles op alles zet, kun je andere partijen moeilijk verantwoordelijk houden voor hun aandeel.

Hij steunt de clusteraanpak NVO. Het kan verleidelijk zijn om de NVO-ambities iets terug te schroeven of de inrichting soberder te doen, om maximaal het minimale te doen, maar uiteindelijk wordt het daarmee alleen nog moeilijker om de algehele waterkwaliteit op peil te krijgen. Terwijl een robuust en veerkrachtig watersysteem tegen een stootje kan. Het is bovendien maar de vraag of de ambities voor NVO’s voldoende zijn, aangezien een landbouwfunctie niet zonder meer als reden mag worden gebruikt om een waterlichaam als sterk veranderd of kunstmatig aan te merken. De aandacht voor klimaatneutraliteit en circulariteit in de begroting moedigt hij aan. Hij is ook benieuwd naar de update van de routekaart naar een energieneutraal, klimaatneutraal en circulair Aa en Maas. Het waterschap heeft niet alleen een belangrijke rol op het gebied van de energietransitie, maar ook in het beperken van broeikasvorming bij de rwzi’s, het terugdringen van kortekringloopbroeikasgassen door gezond oppervlaktewater en de terugwinning van grondstoffen zoals fosfaat.

Hij is blij dat er wordt gewerkt aan de nota dierenwelzijn. Mensen zijn biologisch gezien ook dieren en delen het waterschap met veel andere soorten met hun eigen intrinsieke waarde. Daarmee moet je zorgvuldig omgaan. Het waterschap raakt de belangen van dieren op veel manieren. Voor de hand ligt de omgang met gravende dieren en uitheemse soorten, want die kunnen lastig zijn voor het waterschap. Het is van belang om het beleid met deze dieren zo diervriendelijk mogelijk in te vullen. Maar denk ook aan de visrechten die het waterschap uitgeeft aan hengelerverenigingen. Zijn fractie wil dat ontmoedigen. Wetenschappelijk wordt het bewustzijn van vissen erkend. Het plezier van de hengelsport is geen rechtvaardiging voor de pijn- en stresservaring van vissen met een haak door hun lip. Hij wil weten of het klopt dat de visrechten dit jaar zijn verlengd zonder dit aan het AB voor te leggen.

Voor insecten geldt het voorzorgsbeginsel. Het waterschap experimenteert met het gebruik van maaisel als voer voor grootschalige insectenfokkerij. Hij vindt dat het waterschap deze industrie niet moet faciliteren. Andere onderwerpen waarop de nota dierenwelzijn kan ingaan, zijn dierenwelzijn bij de inzet van drukkbe grazing, dierproeven, de omgang met dieren bij calamiteiten en een dier- en milieuvriendelijk inkoopbeleid. Het AB kan het goede voorbeeld geven door het principe “carnivoor-geef-het-door” in te voeren. Dan wordt er alleen vlees geserveerd op verzoek. De kosten stijgen de komende tijd verder. De solidariteitsbijdrage aan het HWBP stijgt zelfs gigantisch. Het is goed om de context scherp te hebben. Jarenlang deed de samenleving alsof zij de atmosfeer gratis met CO2 kon vervuilen en gratis de afvalstoffen in het water kon lozen. Het prijskaartje daarvan wordt steeds duidelijker. Aa en Maas moet slim en efficiënt zijn met de uitgaven, inzetten op preventie in plaats van correctie. Maar het mag niet de fout maken noodzakelijke investeringen door te schuiven, want de kosten kunnen dan nog weleens veel hoger zijn; niet alleen in euro’s.

De heer **Plasmeijer** bedankt het DB voor de begroting en de wijzigingen daarin naar aanleiding van de bespreking in de commissies. Het geheel is zeer leesbaar.

Als er in de toekomst geen algemene beschouwingen meer zijn bij de begrotingsbehandeling, zal er wel iets moeten veranderen. Bij de voorjaarsnota zal het AB dan duidelijker moet maken wat de beleidsvoornemens voor effect hebben op de tarieven. Dat was bij de bespreking van de vorige voorjaarsnota nog niet duidelijk. Er is toen afgesproken dat er bovenop de uitgaven van het bestuursakkoord nog 3% zou worden gezet. Hij herinnert zich dat hij zich toen druk maakte, maar nu blijkt achteraf wat de gevolgen zijn voor de tariefverhoging voor ongebouwd maar ook voor alle ingezetenen. Hij begrijpt de zorgen van enkele fracties over de tariefverhoging van ongebouwd heel goed, maar hij heeft er ook begrip voor dat het DB daaraan nu niets kan doen. Je kunt nu eenmaal niet afwijken van de eerder opgestelde spelregels. Als je dat wel zou doen, is het gevolg dat je een aantal uitgaven niet kan doen.

De heer **Siroen** vraagt of de heer Plasmeijer daarmee bedoelt dat de tarieven leidend moeten zijn. Hij heeft al eens eerder voorgesteld om niet verder te gaan dan 3% en daarop het beleid aan te passen. Of gaat dat weer te ver?

De heer **Plasmeijer** antwoordt dat hij dat niet bedoelt. Hij wil bij de voorjaarsnota inzicht hebben in de consequenties van de beleidsvoornemens voor de tarieven. Als je de tarieven met niet meer dan de inflatie mag verhogen, kun je de tent wel sluiten, want dan gebeurt er niks meer.

Hij begrijpt de bezorgdheid van ongebouwd over de tariefstijging. Hij waarschuwt wel dat, ook in het nieuwe belastingstelsel en bij het sleutelen aan de kostentoedeling geldt dat wat er bij de ene categorie afgaat, er bij een andere bijkomt. Hij zal dan ook niet op voorhand akkoord gaan. Ook hier wil hij inzicht hebben in de gevolgen. Hij gunt ongebouwd best een lagere tariefstijging maar hij wil van tevoren weten wie het geld dan gaat betalen.

De heer **Peters** stelt dat hij heeft gesproken namens de fractie Geborgd, die bestaat uit ongebouwd en natuurterreinen. Voor beide categorieën stijgen de tarieven explosief en dat is al zo sinds 2011. De heer **Plasmeijer** geeft de heer Peters gelijk dat ook de tariefstijging voor natuurterreinen fors is. Maar hij waarschuwt nogmaals dat bij een nieuwe kostentoedelingsnorm, hoe die er ook uit ziet, blijft gelden dat wat er bij de ene categorie afvalt er bij een andere bijkomt. Bovendien wijst hij erop dat 75% van de belastinginkomsten wordt betaald door de ingezetenen en een veel kleiner deel door ongebouwd en natuurterreinen. Maar hij gaat ervan uit dat het DB lukt met een evenwichtig plan te komen.

In de begroting wordt een aantal malen gesproken over netcongestie bij de rwzi's, voornamelijk door renovatie en nieuwbouw. Hij heeft in diverse artikelen gelezen dat er nogal wat rwzi's in het land zijn die ook netcongestieproblemen hebben bij de normale bedrijfsvoering en dat die niet volledig kunnen draaien, met alle gevolgen van dien. Hij vraagt zich af hoe dat bij Aa en Maas is en op welke manier zoiets is te voorkomen.

Hij is erg gecharmeerd van het plan "De stad als spons". Bij het tot stand komen van het WBP heeft zijn fractie ervoor gepleit het stedelijk gebied wat steviger neer te zetten en dat is ook gebeurd. Dit plan lijkt hem een uitstekende uitwerking daarvan. Hij hoopt dat het waterschap met het geld dat ter beschikking is gesteld, de gemeenten zover kan krijgen dat de samenwerking goed wordt uitgewerkt.

Het DB en de Unie hebben er bij de Tweede Kamer op aangedrongen om de controle en handhaving van de indirecte lozingen weer terug te brengen naar de waterschappen. Dat lijkt hem een uitstekend idee. De gemeenten is al verweten dat dit is uitbesteed aan de omgevingsdiensten. Die functioneren niet altijd even goed en dat heeft vaak te maken met het gebrek aan financiën en kennis. Als die taak weer terugkomt bij het waterschap, hangt daar wel een fors prijskaartje aan, want dat betekent dat de handhavingstaak van het waterschap behoorlijk wordt uitgebreid. Hij vraagt of het DB daarover meer kan vertellen.

Hij las vorige week in Binnenlands Bestuur een interessant artikel: "Leren van ons rijke waterverleden". Daarin staat dat de rijksdienst voor cultureel erfgoed een nieuwe kaart heeft gepresenteerd: "Leven met water". Het verhaal komt erop neer dat je het historisch landschap uitstekend zou kunnen gebruiken om oude structuren in het landschap te herstellen en ook om wateroverlast en droogte het hoofd te bieden. Het is plezierig dat in dat artikel complimenten worden gegeven aan Aa en Maas voor het stukje Meanderende Maas waarin die oude structuur is hersteld. Volgens dat artikel zouden vloeivelden met name op de zandgronden een bijdrage kunnen leveren aan de klimaatopgave. Hij wil weten of het DB daarvan op de hoogte is. Gelet op de "De stad als spons" maar ook op HoWaBo zou dat een goed idee zijn om mee aan de slag te gaan.

De heer **Siroen** merkt op dat dit versie 2.0 van de conceptbegroting 2025 is, maar het gaat hem te ver om meteen te zeggen dat het twee keer niks is. Het DB houdt koste wat kost vast aan het gaan

voor ambitie en verliest uit het oog dat er niet oneindig aan de tariefknoppen kan worden gezeten. Het zal duidelijk zijn dat de forse tariefverhogingen de AWP een doorn in het oog zijn. Het is gek dat er zo fors en zelfs in strijd met het bestuursakkoord wordt uitgegeven. Het is al eerder gezegd: je hoeft niet voor een 10 te gaan. Verder wordt er gerekend met 3,2% inflatie, terwijl in de septembercirculaire van het CBS al 2,6% wordt gehanteerd. Andere waterschappen doen dat ook. Het DB beweert dat de kosten toenemen door de inflatie (pag. 13), maar die is dus echt minder. Nogal wiesde dat kosten begrotingstechnisch toenemen als je een te hoog percentage hanteert. Net als bij gemeenten en andere waterschappen had het DB een forse taakstelling kunnen overwegen van € 3 à 4 miljoen, maar Aa en Maas speelt nauwelijks of niet in op de nieuwe werkelijkheid. Gemeenten zijn druk bezig met bezuinigingen voor 2025 en vooral 2026. De regering schrapt diverse bijdragen, maar Aa en Maas dendert door en maakt nergens pas op de plaats. De heer **Aardoom** vraagt of de heer Siroen een vraagteken zet bij het inflatiepercentage of bij de bouwkostenindex of grondstoffenindex, want het gaat dan om wezenlijk andere getallen. De heer **Siroen** antwoordt dat Aa en Maas volgens hem de CBS-norm van de augustuscirculaire hanteert, maar in de septembercirculaire van het CBS is die bijgesteld van 3,2% naar 2,6%. Andere waterschappen hanteren 2,6% en dat zou Aa en Maas ongestraft ook kunnen doen, maar dan moet het wel willen. Hij stelt ook voor om een taakstellende bezuiniging van 2% op te nemen in de begroting. Dan kom je uit op € 3,3 miljoen. Hij wil daar graag een reactie op van het DB en zal wellicht in tweede termijn nog een amendement indienen. Het lijkt een heel bedrag, maar hij verwacht dat talrijke projecten die voor 2025 zijn opgenomen, nooit zullen worden gerealiseerd. De bedrijven kunnen het niet aan en de materialen zijn niet voorradig. Bovendien staat er nog € 2 miljoen in de begroting voor een mogelijk tekort op de jaarrekening 2024, waarbij hij ook vraagtekens zet. In een commissie is al eens gezegd dat dit naar nul zou kunnen. Het DB noemt zelf de stikstofproblematiek en netcongestie als redenen dat niet alles kan worden uitgevoerd. Ook de overprogrammering biedt soelaas; liefst 62% als hij het goed heeft berekend. Als het nageslacht later leest dat het AB dat accepteerde, zou men zich afvragen of dit AB wel spoorde. Er is overigens toegezegd dat in deze begroting ook een passage zou staan over overprogrammering. Er is wel wat uitleg geweest, maar overprogrammering is als zodanig niet in de begroting uitgelegd, hoewel overprogrammering de budgetbevoegdheid van het AB beperkt. Er zijn ook flinke overschotten geweest. Hij brengt in herinnering dat Aa en Maas over 2023 een overschot kende van maar liefst € 9 miljoen. Dit is zeker niet het duurste waterschap, maar dat legitimeert allerm minst om de tarieven maar te verhogen. Aa en Maas is ook niet het goedkoopste; dat is De Dommel. Hij meent dat Aa en Maas derde van onderen staat. Verdienstelijk, maar het is geen reden om deze hoge tarieven te hanteren. Hij meent dat het AB de kostentoedelingsverordening nog wel degelijk kan bijstellen. Waar een wil is, is een weg. Een wijziging is, zoals hij eerder aangaf, met terugwerkende kracht in te voeren. De KRW-doelen bij zuivering worden niet gehaald, zelfs niet bij toepassing van het duurste scenario. Daar komt bij dat het zo goed als vaststaat dat vanuit Europa het accent in de toekomst komt te liggen op waterweerstand en veerkracht; dus meer op de kwantiteit. Het DB stelt dat het, als de reductieopgave dicht bij de KRW-norm ligt, de KRW-norm gaat hanteren. Dat is een punt waar je voor een 7 in plaats van een 10 kan gaan. Hij deed al eerder de suggestie om in beroep te gaan bij de Europese Commissie. Voor de formatie staat in de begroting voor dit jaar 522 fte. In de begroting 2025 is er sprake van 559 fte. Dat is maar liefst 37 meer. De voorjaarsnota had het nog over een uitbreiding van 8 à 9 fte. Ook hier is een pas op de plaats zeker aan de orde. Het geeft geen pas om dan te verwijzen naar het jaarverslag. Zijn fractie is trots op de organisatie en de kwaliteit van werken, maar hier is nog wel wat te reduceren. Overlegtafels, hoe mooi en goed ook, dijen uit, terwijl de burger vraagt om een kritisch oog hierop. Het DB maakt bijvoorbeeld gewag van een waterschapsbrede vakgroep omgevingsmanagement. Hij vraagt zich af of die veelkoppigheid echt nodig is. Het waterschap zou meer moeten focussen op handhaving en communicatie. Het DB spreekt van coachend handhaven, maar daar hoort ook optreden bij. Hij verwijst naar een artikel uit Waterforum van Waterschap Delfland. Verder vindt de AWP het van groot belang dat de belanghebbenden tijdig op de hoogte zijn van en de oorzaak begrijpen bij wateroverlast. Hij zit al 37 jaar in het openbaar bestuur, maar huilende mensen bij het inspreken heeft hij niet veel meegemaakt. En dat zijn geen abiturienten van de toneelacademie! Bij kwijtschelding hanteert het waterschap naar tevredenheid het AOW-inkomen. Het was hem een lief ding geweest om dat ook te doen voor mensen die met de kindertoeslagaffaire te maken hebben. Met een voorstel van hem daarover is niks gedaan. Bij "De stad als spons" gaat het DB uit van nauwer samenwerken, maar hij vindt dat daarop wat krachtiger moet worden ingezet.

Handhaving bij indirecte lozingen is aan de gemeente die dat hebben uitbesteed aan de omgevingsdienst. Maar er gebeurt relatief weinig. De waterkwaliteit zou moeten toenemen, maar wordt geringer, ondanks de investering van miljoenen door Aa en Maas. Het toezicht op indirecte lozingen moet daarom terug naar de waterschappen. In de omringende landen worden oefeningen gehouden in verband met stroomuitval of uitval door cybercrime. Onlangs was er op NPO1 een geënceneerde simulatie te zien. Is Aa en Maas enigszins voorbereid op dergelijke calamiteiten of gaat het zich daarop, al dan niet in samenwerking met de strategische driehoek, nog voorbereiden? Ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen is door de wetswijziging in 2021 meer inbreng van het AB en de ingezetenen mogelijk gemaakt. Nu zijn de bijdragen van de gemeenschappelijke regeling korte aanhangsels bij de begroting. Hij ziet graag dat die volgende keer vollediger zijn en democratischer worden gepresenteerd.

De voorzitter schorst de vergadering voor de lunchpauze.

2.2 Lunch.

Tijdens de pauze hebben de heren Aarts en Aardoom de vergadering verlaten. Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, stelt hij aan de orde:

2.3 Beantwoording Dagelijks Bestuur.

De heer **Scherrenberg** stelt dat hij vooraf iets wil zeggen over het projectenboek. Bij het beoordelen van het projectenboek moet men in het achterhoofd houden dat het een dynamisch document is waarmee het DB probeert het AB te informeren over allerlei lopende zaken. Het wordt ook niet vastgesteld door het AB. Er staan ook zaken in die bij voorbeeld on hold zijn gezet, maar het wordt niet dagelijks bijgewerkt. Daardoor is het mogelijk dat verwijzingen niet actueel zijn. Het projectenboek is dus uitsluitend informatief en is geen onderdeel van de begroting en de besluitvorming.

De heer **Oegema** wijst erop dat het waterschap normaal niet gaat over het stedelijk gebied. Het programma "De stad als spons" handelt juist binnen het stedelijk gebied. Dat betekent dat hij iedere keer moet zoeken naar aansluiting bij gemeenten. Hij is blij dat is opgemerkt dat het DB in dit programma de kansen pakt, maar er is ook gesteld dat het waterschap krachtiger en dwingender moet inzetten. Hij zou dat wel willen, maar in de gesprekken met gemeenten probeert hij begrip te kweken voor en kennis te verspreiden over de problematiek. Hij heeft nog niet de middelen om daar dwingend op te treden. De Omgevingswet of de KRW zou daarvoor een instrument kunnen zijn. Als die middelen er zijn, zal het DB die wel degelijk overwegen, maar nu wordt dus ingezet op goed overleg en vertrouwen kweken dat er voor dezelfde burger wordt gewerkt. Dat werkt, want het waterschap wordt voor verschillende overleggen uitgenodigd; regionaal en door gemeenten. Maar er is tijd nodig. Er is begrip, maar soms moet dat indalen.

"De stad als spons" raakt niet aan overstorten, maar het thema ligt er wel dicht tegenaan. Ook de overstorten zijn niet een-twee-drie opgelost. Wellicht bevat de suggestie van het CDA mooie instrumenten om het thema beter onder aandacht te brengen, maar daarvoor wacht hij de commissievergadering af.

Bij sommige gemeenten is wel wat bekend over verkeerde rioolaansluitingen, maar hij heeft niet de informatie dat er veel zijn. Hij kan ook niet toezeggen dat het waterschap die verkeerde aansluitingen zal aanpakken. Er zal wel aandacht aan worden besteed, maar dat moet gericht gebeuren.

Mevrouw **Nooijen** wijst erop dat uit onderzoek is gebleken dat 4% van de rioolaansluitingen in Nederland verkeerd is gedaan. Die zijn niet op de riolering, maar op de regenwaterafvoer aangesloten. Het waterschap heeft daarmee te maken als die aansluitingen in het buitengebied liggen, want dan worden de sloten vervuild.

De heer **Oegema** stelt dat het Aa en Maas ontbreekt aan kennis over verkeerde aansluitingen. Maar als er een geval bekend is, zal hij daaraan aandacht besteden.

Als er aanleiding voor is, zal hij naar het AB komen om meer geld te investeren in "De stad als spons", zoals de heer Plasmeijer suggereerde. Maar tot nu toe voldoen de vele gesprekken en de communicatie.

Als het waterschap stevig grip krijgt op de indirecte lozingen, kan dat KRW-vraagstukken oplossen. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn nu nog bevoegdheden van de gemeenten en de provincie. De uitvoering gebeurt door de omgevingsdiensten. Bij een bezoek aan een van de omgevingsdiensten heeft de directeur hem toegezegd daaraan aandacht te besteden. Naar

aanleiding van een motie in de Tweede Kamer is de suggestie gedaan om die taken weer naar het waterschap toe te halen. Er is terecht bij opgemerkt dat er wel een prijskaartje aan hangt om die taken goed uit te voeren. Het DB wacht af hoe er landelijk wordt gereageerd en zal dan een standpunt bepalen. Het staat wel open voor deze suggestie, maar dit is nog niet aan de orde.

De heer **De Groot** merkt op dat ook dit waterschap graag samenwerkt met de provincie aan integrale gebiedsgerichte aanpak. Hoewel de middelen wat geringer zijn geworden, is met de provincie afgesproken dat het pad zal worden voortgezet, omdat het DB vindt dat integrale gebiedsgerichte aanpak de ideale methode is om verschillende doelen geïntegreerd te bereiken. Hij betreurt het dan ook dat het NPLG door het putje is gespoeld.

Blijkbaar wekt het DB bij de BBB de indruk dat het niet omgevingsgericht opereert, maar alle projecten zijn behoorlijk omgevingsgericht en er is ook een intensieve dialoog met de mensen die betrokken zijn bij de verschillende projecten. Dat geldt ook voor de Maashorst, want hij neemt aan dat mevrouw Nooijen daarop doelt als zij het heeft over maatschappelijke druk. De GGOR-maatregelen die aan de kant van Zevenhuis zijn genomen en ook de maatregelen aan de andere kant van de waterscheiding zijn allemaal in vooroverleg met de streek uitgewerkt. Maar ook het DB is verrast over het ontzettend natte jaar. Er is al de afspraak dat het DB de nieuwe werkelijkheid zal meenemen in de analyse van de ontstane problemen. Maar die analyse loopt nog, en het lijkt alsof mevrouw Nooijen daaraan al conclusies kan verbinden. Maar het klimaat verandert; nu het waterschap nog.

Het lijkt alsof waterconservering en “license to rain” nieuwe dingen zijn, maar het zijn reguliere afspraken die zijn gemaakt met de ZLTO, in het kader van de extreem droge jaren. Als de ZLTO zich sterkt maakt voor extra waterconservering, maakt Aa en Maas zich sterk voor het behoud van de mogelijkheid om te beregenen. In het grondwaterconvenant is die afspraak bevestigd, met de bijbehorende doelen.

Mevrouw **Nooijen** stelt dat “license to rain” betekent dat percelen in het buitengebied waar regenwater wordt geïnfiltreerd, mogen worden beregend. Maar het betekent ook dat het in een dorp waar veel water wordt afgevoerd, gewoon wordt verboden om tuinen te beregenen.

De heer **De Groot** wijst erop dat de uitwerking van het beregeningsbeleid een zaak is voor zijn collega Van Dijk. Het hoofdprincipe is dat het DB wil komen tot watersysteemherstel. Dan maakt het in principe niet uit of je die beregening onderlangs laat lopen, wat wel qua rendement veel beter is, of dat je met kanonnen aan het blazen bent. Ook voor kleinschalige onttrekkingen wordt beleid uitgewerkt, maar het thema “De stad als spons” is erop gericht dat het stedelijk gebied, net als het landelijk gebied, een steentje bijdraagt aan de waterconservering. Dat is ook vastgelegd in het WBP. Misschien is die “license-to-rain” dan wel de mogelijkheid dat je kunt blijven beregenen uit je eigen regenton of uit je eigen kleinschalige onttrekking. Dat geldt ook voor agrariërs, maar dan gaat het vaak om grotere hoeveelheden water.

Hij vindt dat de heer De Mare een perfecte samenvatting heeft gegeven van het belang van de groen-blauwe structuren. Voor Aa en Maas zijn die geen randprojecten of windprojecten, maar vormen zij een integraal onderdeel van het takenpakket. Ze raken bovendien voor een groot deel ook aan de belangrijkste kerntaken. Want met de natuurvriendelijke oevers en het beekherstel kun je werken aan een robuuster, veerkrachtiger systeem, maar ook aan een systeem dat extra zinkstoffen uit het water haalt, omdat je eigenlijk langgerekte helofytenfilters aanlegt. Het herstel van biodiversiteit is nog een belangrijk bijkomend doel.

Hij merkt op dat hij zijn kinderen altijd voor een acht liet gaan. Als je begon bij een zes, wist je dat het kielekiele zou worden. Als de projectleiders gaan voor een acht, maar een zeven bereiken, krijgen zij alsnog een schouderklopje. Als over de KRW-doelen wordt gezegd dat zij onhaalbaar zijn, zegt dat iets over de ambitie van het AB. In essentie gaat de KRW over voldoende schoon en gezond water voor mens, plant en dier. Het is inderdaad niet bekend of alle doelen zullen worden bereikt, maar het is wel het streven. De regionale KRW-impuls is erop gericht om zo ver mogelijk te komen. Als duidelijk is dat een onderdeel niet zal worden gehaald, wordt gewerkt aan een onderbouwing voor de toezichthouder en het rijk. Het rijk moet Brussel vertellen waarom sommige doelen niet of nog niet zijn gehaald. Maar de intentie is zo ver mogelijk te komen.

Het lijkt hem goed de kwestie van de visrechten mee te nemen naar de commissie. Bij de betrokken beleidsmedewerker is al uitgezet dat dit punt aan de orde komt bij de presentatie van het visplan. Ten slotte wijst hij op het Chinese gezegde: het leveren van kwaliteit kost geld en het niet leveren van kwaliteit kost kapitaal.

Mevrouw **De Zoeten** bevestigt dat Aa en Maas de pfas-brief van de Unie aan het rijk ondersteunt. De Unie heeft die brief namens alle waterschappen verstuurd.

Aa en Maas heeft een aantal aanvragen ingediend om prioriteit te krijgen als er capaciteit op het elektriciteitsnetwerk beschikbaar komt. Voor het grootste deel was het antwoord positief, zeker als

het om de primaire taken gaat, zoals bij gemalen en rioolwaterzuiveringen. Er is geen prioriteit gegeven voor verduurzamingsmaatregelen, zoals het inzetten van warmtepompen op dit kantoor. Er is een landelijke deal tussen het rijk en de Unie waarbij waterschappen ook extra capaciteit kunnen krijgen ingeval van calamiteiten. Bij heel hoog water, zoals dit gebied de afgelopen jaren een paar keer heeft meegemaakt, moet er extra worden gepompt. Tot nu toe kreeg Aa en Maas dan een boze brief, omdat er meer gebruik was gemaakt van de capaciteit. Voortaan krijgt Aa en Maas die extra capaciteit in voorkomende gevallen zonder problemen. Er is in de commissie afgesproken dit onderwerp binnenkort bij de kop te pakken.

Bij normale bedrijfsvoering ondervinden de rwzi's geen problemen van de netcongestie. Zij heeft wel brieven van Enexis gezien waaruit blijkt dat er op korte termijn ook voor de kleinverbruikers problemen aankomen, doordat ook het laagspanningsnet vol zit. Door de netcongestie heeft het waterschap een aantal projecten op pauze moeten zetten en de planning moeten aanpassen. De problemen die zijn voorzien, zijn al verwerkt in de huidige begroting.

In relatie tot de zuiveringen is gezegd dat Aa en Maas niet altijd voor een tien hoeft te gaan, maar dat een voldoende goed genoeg is. Bij opgaven wordt het principe gehanteerd dat voor technieken wordt gekozen die voldoen aan de KRW-norm. Dat is verstandig, omdat je dan niet straks nog een aanvullende stap hoeft te doen. Maar het DB gaat inderdaad niet voor de tien. Bij de aanpassing van de rwzi Aarle-Rixtel is er niet voor gekozen om voor de zekerheid twee zandfilters bij te bouwen, maar slechts een. Dat is dus niet voor luxe gekozen.

Zij wijst de VVD erop dat er in het projectenboek ramingen en inschattingen staan. Zij weet niet waar het bedrag van € 34,3 miljoen voor windturbines in het Land van Cuijk vandaan komt. Dat heeft overigens geen consequenties voor deze begroting, want het project speelt pas na 2026.

De heer **Van Zinderen** vraagt waar hij die informatie kan krijgen, aangezien iemand van zijn achterban daarom heeft gevraagd.

Mevrouw **De Zoeten** zegt toe dat zij zal nagaan waar deze raming vandaan komt.

De heer **Leenders** zegt dat hij geen reactie heeft gehad op zijn verhaal over bronaanpak en effluent.

De heer **Oegema** stelt dat je voor bronaanpak eerst moet weten welke stoffen in het afvalwater zitten en wat de zuivering passeert. Dat wordt volop onderzocht. Maar daarmee zit hij alweer op het terrein van een collega. In het kader van vergunningverlening en toezicht worden de vergunningen geactualiseerd. Dat is geen taak van het waterschap, maar van de gemeenten en de omgevingsdienst. In samenwerking met de omgevingsdienst wordt bij verontreiniging al gekeken waar die vandaan kan komen en of het betrokken bedrijf nog is aan te spreken. Als er op dat moment legaal wordt geloosd, wordt gekeken of een aanpassing van de vergunning noodzakelijk is. In het eerste kwartaal van 2025 komt daarover meer duidelijkheid.

Mevrouw **De Zoeten** voegt eraan toe dat het waterschap bezig is het KRW-handelingsperspectief op te stellen. Daarin blijkt duidelijker wat er uiteindelijk nog in het effluent van de zuiveringen zit aan stoffen die vanuit de KRW bezwaarlijk zijn voor het oppervlaktewater. Dan is het aanpakken bij de bron vaak de meest geëigende weg, want op die zuiveringen worden vooral stikstof en fosfaat uit het afvalwater gehaald, maar veel chemische verbindingen niet. Zij wijst erop dat het waterschap ook bezig is met de afvalwaterstrategie die in de volgende commissievergadering aan de orde komt.

De heer **De Kleijne** stelt dat vorige week in het nieuws was dat in Nederland afgelopen jaar € 15 miljard aan drugsgeld is witgewassen. Hij is benieuwd wat er van die drugs en van de afvalstoffen van de productie ervan in het afvalwater terecht komen. Als er naar de bronanalyse wordt gekeken, is het belangrijk dat de omgevingsdiensten en de politie informatie verstrekken aan het waterschap. Hij is benieuwd welke prioritaire stoffen er in het effluent zitten, waardoor de KRW-normen niet worden gehaald.

Mevrouw **De Zoeten** zegt dat die vragen in het KRW-handelingsperspectief aan de orde komen. Er zijn heel veel gegevens over wat erin komt bij de zuiveringen en wat eruit gaat. Als er drugs worden aangetroffen, zou het waterschap daarmee de politie kunnen helpen. Het is nog de vraag waaraan prioriteit wordt toegekend, want er zijn legio stoffen. Nu wordt er vooral naar de KRW gekeken.

De heer **De Kleijne** wijst erop dat een van de doelstellingen is om medicijnresten te verwijderen. Veel drugs zijn gerelateerd aan medicijnen; dat zijn gewoon chemische stoffen. Hij roept op om bij de bronanalyse specifiek te kijken naar de drugsgerelateerde stoffen. Hij vreest dat die € 15 miljard een onderschatting is van wat er werkelijk in omloop is.

De heer **Van Dijk** stelt dat hij de kaart "Leven met water" ook heeft gezien. Hij vindt het idee van de heer Plasmeijer over de vloeivelden wel interessant, hoewel er in het gebied niet veel liggen.

Maar rond Den Bosch ziet hij wel mogelijkheden met HoWaBo. Hij zal proberen dit verder uit te werken en komt erop terug.

De PvdD noemde de kreet "Carnivoor, geef het door". Zoals men wellicht tijdens de lunch heeft gezien, is er een nieuwe cateraar. Er is sprake geweest van een duurzame aanbesteding. Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk balans te brengen tussen degenen die wel en die geen vlees eten.

Het streven is ook zoveel mogelijk balans aan te brengen in de omgang met dieren. Hij heeft de eerste proeve van bekwaamheid gezien van de nota dierenwelzijn en meent dat er veel balans in zit. Hij wijst er op dat een aantal KRW-lichamen, met name in het noordelijke deel van het werkgebied, erg veel last hebben van sommige diersoorten. De rivierkreeft eet sommige wateren helemaal leeg, waardoor Aa en Maas daar nooit kan voldoen aan de KRW. De PvdD kan wel vragen om met al die dieren een beetje voorzichtig om te gaan, maar hij komt natuurlijk ooit voor het besluit te staan om al die rivierkreeften te verwijderen. Die moet je dan vervolgens weer ergens laten. Het alternatief is de KRW-doelstellingen los te laten.

Hij is het er wel mee eens dat je verschil moet maken tussen planten en dieren. Daarmee probeer je dan dierenleed zoveel mogelijk te voorkomen. Uit de stukken blijkt al dat er wordt geprobeerd de overlast van muskusratten en bevers zo min mogelijk onvriendelijk te bestrijden. Af en toe ontkom je er helaas niet aan. Maar als er briljante ideeën zijn, staat hij daar altijd voor open.

Het project Bakelse Aa-Karweiseloop is al lang afgerond, maar het staat nog steeds in het projectenboek omdat er nog een stukje grond van de gemeente Gemert-Bakel naar Aa en Maas moet worden overgeschreven. Dat is nog niet gebeurd, omdat ook een naburige bewoner aanspraak maakte op die grond. Daardoor is het project nog niet afgesloten. Om het projectenboek een beetje transparant te maken en overzichtelijk voor de organisatie, is het onvermijdelijk om af en toe de nummering aan te passen. Toen dit eerder aan de orde kwam in het AB, is afgesproken dat zoveel mogelijk eenduidig te doen. Bij de genoemde voorbeelden is tegen die afspraak gezondigd. Hij zegt toe dat er nog eens naar wordt gekeken. Overigens zijn de organisatie en hij zelf altijd bereid te helpen om hieruit te komen.

De stand van zaken ten aanzien van het beregeningsbeleid is dat voor het waterschap het principe "voor wat hoort wat" heel belangrijk is. Zoals bekend heeft waterschap De Dommel de kleine onttrekkingen geïnventariseerd. Er zijn 26.000 meldingen gedaan in het Dommelgebied. Het DB bekijkt nu hoe het daarmee moet omgaan. De plaatsen van professionele onttrekkingen zijn exact bekend. Dus daarvoor kun je dat principe makkelijk vorm geven. Maar vanwege het grote aantal kan de som van de kleine onttrekkingen minstens zo groot zijn. Er is eerder toegezegd dat het AB een uitgebreide toelichting krijgt. Die wordt momenteel voorbereid. Nu de bijdragen per hectare stijgen, moet je de potentie van de grond kunnen blijven benutten. Het is dan belangrijk dat je kunt beregenen. Dat is allemaal onderdeel van de presentatie die donderdag a.s. aan het AB wordt gegeven.

Volgens hem is het niet mogelijk om, zoals de heer Van der Laan vroeg, vergunningen voor beregening en voor peilgestuurde drainages aan elkaar te koppelen. Dat is niet toegestaan, tenzij het beleid daarvoor een opening biedt. Ook hierover zit meer in de presentatie. Het gaat overigens, zoals bij alles, om de balans. Hij snapt dat dit rond de natte natuurplek en het natuurnetwerk Brabant veel belangrijker is dan in een landbouwgebied. In een nat jaar, zoals nu net achter de rug is, is er eigenlijk weinig discussie, maar je kunt er donder op zeggen dat er ook weer een droog jaar komt. Vandaar dat het streven is het beleid met respect voor ieders belangen zo goed mogelijk te ontwikkelen. Het AB wordt daarin meegenomen.

De gedragscode flora en fauna is nog wel een kwestie. De pragmatische insteek die er op dat thema altijd van gebiedsoverheden en gebiedspartijen is geweest, wordt nu wat overvleugeld door mensen achter een bureau die niet worden gehinderd door praktijkkennis. Je komt nu maatregelen tegen waarvan de mensen in het veld en de deskundigen zeggen dat zij niet weten of dat op deze manier zal werken. Maar er is, op een of twee twistpunten na, overeenstemming. Hij hoopt nog steeds dat er geen sprake zal zijn van een gedragscode-loze periode. Dat zou erg vervelend en onhandig zijn, want dan dien je terug te vallen op de omgevingsverordening en die is voor veel uitleg interpreteerbaar en bovendien ook niet erg gestoeld op de praktijk.

Water Natuurlijk wil worden bijgepraat over de grondstrategie. Het AB heeft dit kwartaal al in de stukken kunnen zien wat Aa en Maas wel en niet heeft gekocht. De voorbereiding van de besluiten wat je wel en wat je niet koopt, kostte altijd maar een kwartier, maar de laatste keer een half uur. Dat geeft al aan dat het drukker wordt. Hij voegt er nog aan toe dat veel valt en staat met het vrijwillig verwerven. Als er sprake is van verplichting, druk of onteigening is het veel ingewikkelder om stukken grond te kopen. Lichtpunt is dat voor het hele Aadal-Noord, het gebied tussen Beek en Donk en kasteel Heeswijk, de grondpositie al is verworven. Daarmee kan Aa en Maas dus aan de slag. Hij heeft onlangs in het DB medegedeeld dat nu wordt gekeken of het waterschap al van start

kan als het 60% of 50% van de grondpositie heeft. Er wordt zelfs overwogen om ergens gewoon te beginnen als je nog niet alle grond in handen hebt. Dan moet je kijken naar de mogelijkheden op vrijwillige basis, met subsidies of door functieverandering, zodat je niet al die aankopen hoeft te doen. Bij de belangrijke beken en de belangrijke KRW-waterlopen is het overigens zaak om de grond in eigendom te hebben, ook al omdat je dan de baas bent rond je eigen waterloop.

Het project Meanderende Maas is nu bijna zover dat er in het begin van volgend jaar daadwerkelijk buiten kan worden gegraven. In de stukken ter kennisname kan men vinden dat de middellangetermijnfinanciering intussen ook voor de waterschappen geregeld is. Met betrekking tot het project Cuijk-Ravenstein wordt de planvormingsfase verder de trechter ingeduwd. Dat loopt allemaal keurig op schema. Gisteren is tijdens het Delta-congres een mooi boek verschenen: "10 jaar hoogwaterbeschermingsprogramma, een schat aan geleerde lessen". Degenen die daarvoor belangstelling hebben, kunnen een exemplaar bestellen. Het is een bloemlezing van alle HWBP-projecten in Nederland, met onder andere een leerzaam verhaal van directeur Leo Smit.

De heer **Scherrenberg** verwacht nog dit jaar met een notitie te komen over de ontwikkelingen rond het aanbestedingsbeleid en het incorporeren van met name duurzaamheid in een breder perspectief. Ook de suggesties die vandaag zijn gedaan, zoals die over de bloemstukken, worden meegenomen.

Over het inflatiepercentage waarmee wordt gerekend, is altijd discussie. Logisch, want je probeert een prognose te doen voor iets waarvan je vooraf al weet dat je ongelijk zult hebben, omdat de werkelijkheid altijd anders is. Aa en Maas heeft de bestendige gedragslijn om te werken met de raming van het CPB en niet met die van het CBS. Er wordt gebruik gemaakt van de ramingen van het CPB omdat het ook doorrekeningen geeft van de inflatie voor de wat langere termijn.

Voor wat de toeslagen betreft volgt Aa en Maas het rijksbeleid. Als mensen een tegemoetkoming krijgen, neemt het waterschap dat een-op-een over en honoreert het de bijbehorende verzoeken. Spreker erkent dat de formatie is gegroeid. Dat heeft te maken met de doorlooptijd van een aantal projecten. Het HWBP heeft een lange doorlooptijd en een grote omvang. Daarom is ervoor gekozen om meer mensen in dienst te nemen en zo minder afhankelijk te zijn van externe specialisten. Natuurlijk zijn er nog wel externe specialisten, bij voorbeeld bij vervanging door ziekte of in panieksituaties. Bovendien zijn sommige specialisten zo uniek dat je ze maar twee per jaar nodig hebt. Die laat je dan van buiten invliegen.

Het team werkt sober en doelmatig. Hij betreurt dan ook de discussie over gaan voor een 7 of een 9. De medewerkers doen hun stinkende best om goede projecten op te leveren met goede kwaliteit, maar altijd binnen het kader van sober en doelmatig. De discussie over een 7 of een 9 kan ook worden uitgelegd dat iemand zijn werk wel minder goed mag doen.

De begroting stijgt. Het waterschap is van een investeringsvolume van gemiddeld € 60 miljoen per jaar naar gemiddeld € 250 miljoen in de komende jaren. Dat is het gevolg van de bijna € 1,5 miljard voor het HWBP en de vele honderden miljoenen die de komende jaren nodig zijn in de rwzi's. Dat vertaalt zich inderdaad in de tarieven. Het is dus niet mogelijk om net als vroeger een tandje minder te doen. Aa en Maas zal deze stap moeten zetten om te voldoen aan de kerndoelstellingen: veilig, voldoende en schoon water.

Dat is de belangrijkste reden van de stijging van de tarieven. Hij vindt niet dat er allerlei leuke projecten in de begroting zitten. Van de wensen bij de behandeling van de voorjaarsnota is er maar één project gevonden dat er wat franje betreft uit kan worden gehaald. Dat gaat om communicatie en een bedrag van € 50.000. Daarover is gezegd dat het belangrijk is dat de burger weet wat het waterschap doet. Bovendien zet het bedrag geen zoden aan de dijk in de totale begroting en is het noodzakelijk. Het is het enige project dat alleen raakt aan de kerndoelstellingen maar er niet helemaal onder valt.

Ten aanzien van de opmerkingen over de kostentoedelingsverordening neemt hij afstand van het verwijt dat het DB ervoor kiest om voor de ene categorie een hoger tarief in rekening te brengen dan voor de andere. Er zijn enkele spelregels afgesproken en er zijn wettelijke kaders. Er is een duidelijke knip gemaakt tussen keten en systeem. Dat is gewoon een harde wettelijke knip. Ook de lijn dat er geen sprake kan zijn van uitwisseling van kosten tussen de categorieën, wordt scherp gehanteerd.

Ook op het gebied van zuivering is er weinig discussie, want Aa en Maas heeft het laagste tarief en houdt het laagste tarief van Nederland. Het krediet daarvoor gaat naar zijn voorgangers, want die hebben gezorgd dat er de afgelopen jaren is gespaard, omdat bekend was dat er grote investeringen aan kwamen. Dat is ook de reden waarom Aa en Maas nu dus reserves kan inzetten bij de zuivering. Daardoor is de tariefontwikkeling aan de kant van zuivering gematigd. Aan de systeemkant heeft het waterschap te maken met de kostentoedelingsverordening. Die kent een wettelijke grondslag. Aanpassing is een traject met een formele procedure, omdat dat een direct

rechtsgevolg heeft voor alle ingezetenen. Die procedure staat open voor bezwaar en beroep en er moet dus een inspraakprocedure worden gevolgd. Dat lukt niet want de begroting moet op tijd zijn ingeleverd bij de toezichthouder, de provincie. De kostentoedelingsverordening wordt dus volgend jaar pas aangepast.

Hij geeft de heer Plasmeijer gelijk dat, als het totale bedrag hetzelfde blijft, wat je bij de ene categorie weghaalt, bij de andere terugkomt. Ter overweging geeft hij mee dat er ongeveer een factor 10 tussen zit, omdat de groep ingezetenen veel groter is. Als iets voor ongebouwd het effect van een euro heeft, is het effect voor ingezetenen tien cent. Dat geeft dus enige verzachting bij het verschuiven van kosten. De kostentoedelingsverordening wordt volgend jaar besproken, omdat de samenstelling van het gebied is veranderd. Er zijn meer wegen gekomen, er zijn meer woningen en er is minder landbouwareaal. Daardoor zijn de kostenstructuren en de verdeelsleutels anders geworden. Daar komt het nieuwe belastingstelsel nog bovenop. In het debat daarover moeten volgend jaar serieuze keuzen worden gemaakt. Dat kan er nu niet even tussendoor, hoe graag je dat ook zou willen. Dat is technisch en wettelijk niet haalbaar.

De heer **Siroen** meent dat het wel kan omdat in dit geval kan worden gevraagd om toepassing met terugwerkende kracht. Dat is niet gebruikelijk, maar het is niet uitgesloten. De tarieven worden pas in december vastgesteld en worden pas per 1 januari van kracht. Hij blijft erbij dat het wel mogelijk is. De bezwaartermijn is zes weken, maar hij heeft dit drie weken geleden al gesuggereerd en toen had dit nog dit jaar kunnen worden afgerond.

De heer **Scherrenberg** erkent dat de bezwaartermijn zes weken is, maar daarna volgt nog een beroepstermijn. Voordat de kostentoedelingsverordening mag worden voorgelegd, moet die volledig onderbouwd en uitgediscussieerd zijn. Hij wil het AB niet dwingen om deze discussie binnen 24 uur af te ronden. Dat had alleen gekund als het AB klakkeloos had geslikt wat hij had voorgesteld, maar dat is niet de juiste weg. Dan was er ook nog het risico dat de verordening bij bezwaar en beroep onderuit was geschoffeld.

De begroting stijgt als gevolg van de toename van investeringen. Daar zit een verdeelsleutel aan vast en die leidt tot een vervelende consequentie in de tarieven. Dat er geen reserves zijn in de categorie ongebouwd, maar wel in de categorie gebouwd komt doordat de reserves van gebouwd fors zijn opgelopen door de ontwikkelingen bij de WOZ-waarde. De WOZ-waarde speelt bij ongebouwd geen rol. Iedereen heeft gezien wat er de afgelopen jaren is gebeurd met de woningprijzen. Aan de voorkant wordt een calculatie gemaakt en worden aan de hand van de prognose van de WOZ-waarde de tarieven opgesteld. De WOZ-waarden hebben zich anders ontwikkeld dan door wie dan ook was voorspeld. Met als gevolg dat burgers meer belasting hebben betaald dan volgens de berekeningen aan de voorkant nodig was. Dat geld wordt weer teruggegeven aan de mensen die dat hebben betaald. Het is dus niet zo dat er een greep in de kas wordt gedaan. Het waterschap komt niet aan de algemene reserve. Het gaat echt om de categoriereserve die puur het gevolg is van genoemde technische exercities.

2.4 Tweede termijn Algemene Beschouwingen op de Begroting 2025 waterschap Aa en Maas.

De heer **Van de Pol** vraagt wanneer de toegezegde update van de routekaart naar een energieneutraal, klimaatneutraal en circulair Aa en Maas te verwachten is.

Mevrouw **Nooijen** wil graag weten hoeveel vervuillende regenwaterafvoeren in het buitengebied terecht komen en verzoekt die in kaart te brengen, zodat het probleem van de verkeerde aansluitingen daadwerkelijk kan worden aangepakt.

Verder verzoekt zij projecten anders te nummeren of te verwijzen naar waar zij wel te vinden zijn. Het moet ook voor een leek makkelijk te vinden zijn. Je kunt ook het oude nummer erbij vermelden.

De heer **Siroen** meent dat de uitspraak van de portefeuillehouder dat het noodzakelijk is de kosten te verhogen, in contrast staat met de conclusie in de commissie dat het DB voor ambities gaat. Maar ambities kun je bijstellen. Aa en Maas zou in navolging van veel andere waterschappen de taakstelling kunnen aanpassen, waardoor je de tarieven iets omlaag kan brengen. Hij dient daartoe het volgende amendement in:

- “Het Algemeen Bestuur van het Waterschap Aa en Maas, in vergadering bijeen op 15 november 2024,
Overwegende dat,
-er gelet op de algemene beschouwingen voldoende ruimte is in de conceptbegroting 2025 om forse tariefsverhoging achterwege te laten,
-de SER een oproep heeft gedaan om de prijsverhogingen zoveel mogelijk achterwege te laten om de inflatie mede te beteugelen,
-de maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen moet worden in deze crisistijd om geen onnodige tariefstijgingen op te leggen aan onze inwoners,
-er door de extra 2% verhoging van de tarieven afgeweken wordt van het vigerend

bestuursakkoord,
 -er blijkens een interview 13 11 2024 op Radio 1 met de Unie sprake is van een landelijk gemiddelde tariefsverhoging van 8% voor 2025 en Aa en Maas daar fors boven zit in het voorliggende concept
 -er voldoende dekking gevonden kan worden door een realistische taakstelling van 3,2 miljoen door te voeren,
 Wijzig de conceptbegroting 2025 in hier voege dat een taakstellende bezuiniging van 2% wordt opgenomen en dat naar rato de tarieven daarmee verlaagd worden
 En gaat over tot de orde van de dag."

De voorzitter constateert dat het amendement voldoende is ondertekend, zodat het verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer **Plasmeijer** hoopt dat de toezegging die de portefeuillehouder heeft gekregen van de omgevingsdienst dat er meer aandacht komt voor de indirecte lozingen, wordt waargemaakt. Dat de omgevingsdiensten nu niet voldoende werken aan handhaving en toezicht heeft ook te maken met de hoeveelheid geld die de gemeenten beschikbaar stellen. Hij verzoekt het AB op de hoogte te brengen van de motie die door de Tweede Kamer is aangenomen om de waterschappen een grotere rol te geven bij toezicht en handhaving en dan ook aan te geven wat de eventuele consequenties daarvan zijn.

Ten aanzien van de netcongestie is hij blij dat de rwzi's van Aa en Maas geen problemen hebben met de normale bedrijfsvoering en op volledige capaciteit kunnen draaien. Uit diverse delen van het land hoort hij dat dit daar wel een probleem is. Het is goed te horen dat er ook een toezegging is gedaan door de netbeheerder dat die bij uitbreiding en renovatie van rwzi's soepeler zal omgaan met de problematiek van de rwzi's, met name bij uitbreiding en renovatie.

Hij wijst erop dat hij een pleidooi heeft gehouden om bij de voorjaarsnota in de toekomst een doorkijk te geven wat de beleidsvoornemens betekenen voor de tarieven. Bij de voorjaarsnota is volgens hem afgesproken dat er op 3% bovenop de uitgaven in het bestuursakkoord zou worden gezet. Hij begrijpt best dat de heer Siroen nu vindt dat er weer 2% af moet, maar dan is dat toen blijkbaar niet goed afgekaart. Mede daarom pleit hij ervoor bij de voorjaarsnota een veel duidelijker beeld te geven van hoe Aa en Maas ervoor staat.

De heer **Peters** stelt dat de meeste fracties gelukkig onderkennen dat er een forse kostenverhoging aankomt voor natuur en ongebouwd. Hij is de portefeuillehouder erkentelijk dat die daarmee rekening wil houden en dat met deze categorieën welwillend zal worden omgegaan bij de kostentoedeling in 2026.

De heer **Leenders** wijst erop dat het DB heeft gezegd dat het waterschap in het stedelijk gebied geen doorzettingsmacht heeft. Het DB mag van hem best zeggen dat het van het AB de opdracht heeft gehad om bepaalde zaken door te zetten. Het signaal van het AB is helder en wellicht zet dat meer kracht bij, want het is zaak op dit gebied meters te maken.

Als het waterschap inderdaad meer taken krijgt op het terrein van toezicht en handhaving op indirecte lozingen, vallen die taken en ook de kosten elders weg. Het waterschap zou dat geld er dan bij moeten krijgen, want zulke taken kunnen niet gratis worden overgeheveld.

De beantwoording over waterconservering vindt hij erg pover. Hij hoopt dat de inhoudelijke discussie daarover in de commissie concreter wordt.

Ten aanzien van de discussie of je een 9 moet halen of ook met een 7 toe kan, merkt hij op dat een aangeschuide kant al voldoende kan zijn om een natuurvriendelijke oever te maken. Er zijn ook voorbeelden die bijna zijn te zien als beekherstel-light. Hij heeft er vertrouwen in dat de medewerkers daarmee slim kunnen omgaan.

Hij stelt voor de analyses van het afvalwater op drugs te laten betalen uit inbeslaggenomen drugsgeld. Het is een kwestie van oorzaak en gevolg. Hij merkt dat er instemmend wordt geknikt. Het werd enorm gewaardeerd toen de waterschappen bij corona bepaalde analyses uitvoerden. Ook Den Haag wil dat de KRW-normen worden gehaald. Hij vindt dan ook dat de bronaanpak moet worden betaald uit de winsten van de drugsactiviteiten.

De heer **De Mare** vindt dat de heer Leenders enkele goede suggesties heeft gedaan.

Nu hij als laatste aan de beurt is, kan hij constateren dat dit AB goed bezig is om alle taken verantwoord, duurzaam en vooral ook toekomstgericht uit te voeren. Dat gebeurt al zo sober en doelmatig mogelijk, zodat een discussie over een 7 of een 9 niet nodig is. Er zijn diverse toezeggingen gedaan waarmee het DB ongetwijfeld aan de gang gaat. Zijn fractie steunt de ambities en de uitvoering van het bestuursakkoord van harte en stemt in met de begroting en de bijbehorende beslispunten.

2.5 Eindredactie Dagelijks Bestuur.

Mevrouw **De Zoeten** merkt over het monitoren van het drugsafval op dat zij niet de indruk heeft dat al het drugsafval via de waterzuiveringen gaat. De analyses geven vooral een indicatie hoeveel mensen drugs gebruiken. Maar het monitoren leidt dus niet naar een productiebron. Als dat wel zo mocht zijn, vindt zij dat de heer Leenders leuke suggesties deed om een bijdrage te leveren aan het opsporen van drugsproductie en dat te laten betalen met inbeslaggenomen winsten.

De heer **Oegema** zegt toe dat hij het AB op de hoogte zal stellen van de motie over toezicht en handhaving die door de Tweede Kamer is aangenomen. En natuurlijk zal Aa en Maas er alleen instappen als er ook geld voor komt. Maar je moet niet voor de muziek uitlopen. Er moet eerst besluitvorming plaatsvinden en dan komen ook de voorwaarden aan de orde. Via de reguliere kanalen zal het waterschap aangeven welke wensen het heeft. Het is overduidelijk dat er dan geld bij moet, want het is een enorme klus. Je neemt een groot aantal controles op een arsenaal aan bedrijven op je. Dat vereist ook slagkracht.

Hij zal, als hij daarover in overleg is, meenemen hoe het AB denkt over doorzettingsmacht. Hij speelt de bal ook terug. Degenen die contact hebben met gemeenten, lokale bestuurders en partijleden verzoekt hij aan te geven wat het probleem van het waterschap is en hoe lastig het is te dealen op een speelveld waar het eigenlijk niet over gaat. Hij zal overigens zijn stinkende best doen om de problematiek onder de aandacht te brengen.

De heer **De Groot** meent dat er in het WBP, de nota peilbeheer en het grondwaterconvenant heldere afspraken zijn gemaakt met het AB, andere overheden en organisaties om te werken aan watersysteemherstel. Op basis daarvan gaat het DB de projecten en maatregelen verder uitwerken. De discussie daarover voert hij graag. Verder deelt hij het vertrouwen van de heer Leenders in de ambtelijke organisatie die wordt geleid door de heren Verlaan en Smit.

De heer **Scherrenberg** vindt dat de discussie over ambities en opgaven een beetje een semantische dreigt te worden. Aa en Maas doet wat het moet doen; niet meer en niet minder. Natuurlijk heeft Aa en Maas ambities: zorgen voor voldoende water, schoon water en droge voeten. Er zijn geen ambities om allerlei extra dingen te doen. Dus "ambities" moet je in dit kader gewoon lezen als de opgaven die Aa en Maas moet verrichten om te zorgen dat het een toekomstbestendig systeem heeft en houdt.

Vanzelfsprekend krijgt het AB bij de voorjaarsnota te zien wat de gevolgen zijn van beleidsvoornemens op de tarieven. Als het AB een inhoudelijk debat wil voeren over de voorjaarsnota en goede afwegingen wil maken, moet het de juiste informatie hebben.

De heer **Oegema** stelt dat het antwoord op de vraag over verkeerde rioolaansluitingen complex is. Het gaat weer om het spanningsveld tussen bebouwde omgeving en rioolwaterzuivering. Het waterschap komt wel bij die verkeerde aansluitingen, maar met een andere pet op. Hij zegt niet toe dat Aa en Maas een einde zal maken aan de verkeerde aansluitingen, want hij weet niet goed hoe alles in elkaar steekt. Hij komt erop terug.

Mevrouw **Nooijen** zegt dat zij de gegevens van iemand zal doorspelen die erop is afgestudeerd. Dat geeft al een 1-0 voorsprong.

Zij wijst erop dat haar vraag over de bufferstroken niet is beantwoord. Zij wil weten of het DB die vanaf 2025 tegen natuurtarief gaat belasten.

Mevrouw Rijken en de heer Aardoom komen ter vergadering.

De heer **Scherrenberg** vertelt dat hij afgelopen week inzage heeft gehad in een ambtelijke voorstudie hoe het precies zit met al die hectares. De grondslag voor de definitie van ongebouwd en natuur ligt in de Waterschapswet. Er wordt niet gekeken naar de bestemming volgens de Omgevingswet. De bufferstroken vormen een van de redenen waarom er verschuivingen plaatsvinden tussen natuur en ongebouwd. Hij zal alles in detail terugkoppelen als onderdeel van de uitleg bij de kostentoedelingsverordening. De keuze tot verschuiving heeft absoluut gevolgen, maar er zitten allerlei technische randvoorwaarden aan. Er moet bij voorbeeld minimaal sprake zijn van een hectare om landbouwgrond in natuur om te zetten.

De heer **Van der Laan** stelt dat de portefeuillehouder refereert aan de Waterschapswet, maar hij kan zich niet voorstellen dat als je die gronden als natuur gaat belasten, de planologische bestemming niet natuur zou moeten worden.

De heer **Scherrenberg** antwoordt dat de Waterschapswet bij de categorie-indeling volgens de jurisprudentie niet naar het omgevingsplan kijkt. Hij herhaalt dat de discussie volgend jaar uitgebreid terugkomt.

De heer **Van der Laan** zegt dat zijn fractie zich dan wel zal beraden hoe zij daarmee moet omgaan. Mevrouw **Nooijen** voegt eraan toe dat dit ook voor haar fractie gelet.

De heer **Scherrenberg** zegt toe dat het AB voor die discussie de juiste informatie krijgt met de exacte juridische onderbouwing. Het zal dan weten waar het keuze heeft en dus discussie kan

voeren en welke zaken in de wet zijn verankerd. De discussie daarover moet in Den Haag worden gevoerd.

De heer **Van der Laan** voegt eraan toe dat het hem niet om de bestemming gaat, maar om wat zich op die stroken gaat afspelen. Natuurontwikkeling of niet. Hij zal daar kritisch op zijn.

De voorzitter schorst de vergadering voor fractieberaad. Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij de heer Scherrenberg het woord.

De heer **Scherrenberg** Wij hebben natuurlijk het signaal serieus opgepakt, laat dat helder zijn meneer Siroen. Maar in het afgelopen half jaar is, naar aanleiding van de voorjaarsnota, die overigens breed is geaccepteerd en ook de verhoging breed is, zijn andere keuzen gemaakt. En voor dit DB zijn de opgaven leidend. En niet de begroting leidend. Dus wij staan voor de opgaven die we moeten doen. En derhalve is het advies van dit DB om het amendement niet over te nemen. De heer **Siroen** zegt dat hij niet overtuigd is door het antwoord. Hij meent dat er voldoende ruimte is om 2% omlaag te gaan. Hij handhaaft het amendement dus.

Mevrouw **Vos** geeft aan dat haar fractie het amendement heeft ondertekend, omdat zij het belangrijk vindt dat amendementen en moties in stemming worden gebracht. Zij staat inhoudelijk niet achter het amendement.

Het amendement wordt in stemming gebracht en bij handopsteken verworpen met 20 stemmen tegen en 6 stemmen voor.

Het voorstel wordt in stemming gebracht en bij handopsteken aangenomen met 21 stemmen voor en 5 tegen.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Nooijen** verklaart dat de BBB-fractie de inspanningen van het DB waardeert om de financiële uitdaging en maatschappelijke opgave in beeld te brengen. Maar zij kan zich niet vinden in de begroting en heeft tegengestemd om de volgende redenen:

1. Onverantwoorde lastenverhogingen voor inwoners en bedrijven. De stijging van heffingen voor het watersysteem en de zuivering in de begroting 2025 vindt zij disproportioneel. Hoewel zij begrijpt dat kosten stijgen door de inflatie en grote investeringen, ziet zij onvoldoende inspanning om deze stijging te beperken, bijvoorbeeld door meer kostenbeheersing of prioriteiten binnen de investeringen. De lastenverhoging legt een zware druk op inwoners, boeren en bedrijven in een tijd van al hoge economische onzekerheid.
2. Onvoldoende prioritering binnen investeringen. De investeringen van € 285 miljoen in 2025 zijn fors en noodzakelijk voor waterveiligheid en klimaatadaptatie. Maar zij mist een duidelijke prioritering die rekening houdt met financiële houdbaarheid. Bijvoorbeeld bij projecten als het HWBP ziet zij onvoldoende afweging, urgentie en alternatieve oplossingen.
3. Gebrek aan aandacht voor agrarisch belang. Zij constateert dat het agrarisch belang, zoals de impact van stijgende grondwaterstanden en strengere onttrekkingsregels, onvoldoende is meegenomen. Dat staat haaks op een eerlijke verdeling van lasten en verantwoordelijkheden binnen het werkgebied.
4. Te beperkte grip op kostenstijgingen. De begroting laat zien dat kapitaallasten en personeelskosten flink toenemen zonder dat voldoende maatregelen worden getroffen om deze groei te beheersen. Zij vraagt meer inzet op efficiëntie en innovatie binnen de bedrijfsvoering.
5. Onvoldoende transparantie over duurzaamheidsdoelen. Hoewel de BBB duurzaamheid steunt, is de onderbouwing voor bepaalde investeringen in duurzaamheid, zoals klimaatadaptatieve maatregelen en de KRW-maatregelen, niet helder genoeg in termen van efficiëntie en kostenbatenanalyse.

Haar conclusie is dat de voorgelegde begroting onvoldoende recht doet aan de belangen van de inwoners en de agrarische sector en te weinig zekerheid biedt over kostenbeheersing en lastenverdeling. Zij roept het DB op om de begroting te herzien en met een beter gebalanceerd voorstel te komen.

De heer **Peters** vraagt of dit een stemverklaring was of een derde termijn van de BBB.

De voorzitter wijst de BBB erop dat een stemverklaring kort en bondig moet zijn en geen aanleiding mag geven tot een discussie. Deze verklaring neigt inderdaad niet naar een stemverklaring. Hij heeft mevrouw Nooijen bewust laten uitpraten, omdat hij haar de mogelijkheid wilde geven om zich te uiten. Hij vindt wel dat AB-leden zich voortaan moeten beperken tot een echte stemverklaring. Hij constateert dat sommigen hierop willen reageren, maar tijdens de stemverklaringen mag geen nieuw debat ontstaan. Een ordevoorstel is wel mogelijk.

De heer **Janssen Brokken** zegt dat het absoluut niet de bedoeling is om een nieuw debat te starten. Hij heeft wel een ordevoorstel, als de voorzitter dat zo wil formuleren. De verklaring van mevrouw Nooijen begon ongeveer met de zin dat de BBB zich niet kan vinden in de begroting en daarom tegen heeft gestemd om de volgende redenen. Dat is dan de verklaring van de BBB.

De heer **Siroen** stelt dat hij heeft voorgestemd, hoewel hij niet erg gelukkig is met het voorstel. Hij heeft met een amendement geprobeerd het te wijzigen, maar dat is verworpen. Daarmee is de begroting wat hem betreft formeel aangenomen.

De heer **Aardoom** verklaart dat zijn fractie heeft voorgestemd. Hij spreekt nadrukkelijk uit dat de VVD wel de urgentie ziet om het HWBP op te pakken.

De heer **Leenders** zegt dat het CDA heeft voorgestemd, omdat het een sluitende begroting wil zien en omdat het DB duidelijk heeft aangegeven dat het in de volgende begroting een correctie zal aanbrengen voor natuur en ongebouwd.

De voorzitter vertelt dat er in het DB is gediscussieerd over de vraag hoe je symbolisch kunt weergeven dat met de begroting een nieuwe fase wordt gestart. De portefeuillehouder zal uitleg geven.

De heer **Scherrenberg** merkt op dat de begroting de belangrijkste leidraad is voor het jaar dat volgt. Het is ook de toetssteen voor het DB om te kijken of het nog steeds op de goede weg zit. Daarom wil hij het AB elke vergadering eraan herinneren waar Aa en Maas staat.

De heer Scherrenberg biedt het AB een plaat aan van de begroting in een oogopslag.

De voorzitter stelt dat het de bedoeling is deze plaat ieder jaar te vervangen door de nieuwe begroting. Het geeft goed aan waar het geld in het werkgebied naar toe gaat.

De heer **Peters** herinnert zich dat op de plek van deze plaat een portret hing van de koning. Hij vraagt waar dat is gebleven.

De voorzitter wijst erop dat het een portret was van de koning zonder baard. Hij gaat ervan uit dat de koning liever een portret met baard zou zien. Er wordt gewerkt aan een andere inrichting van deze zaal, met onder andere een nieuwe geluidsinstallatie en een nieuw portret.

3. Mededelingen en ingekomen stukken.

Er zijn geen mededelingen of ingekomen stukken.

De voorzitter stelt gelijktijdig aan de orde:

4.A Vaststelling notulen, besluitenlijsten en actielijst van de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 11 oktober 2024.

4.B Afwerking actiepunten en toezeggingen AB.

Zonder hoofdelijke stemming worden de notulen en de besluitenlijsten ongewijzigd vastgesteld.

De secretaris deelt mede dat actiepunt 6 is afgewerkt, omdat de presentatie heeft plaatsgevonden. Actiepunt 7 is geagendeerd voor het eerste kwartaal van volgend jaar en blijft dus staan. De toezeggingen 28, 29, 30 en 31 zijn afgewerkt.

Mevrouw **Rijken** wijst erop dat de heer Buis bij het punt informatie en archiefbeheer heeft gevraagd (pag. 13) hoeveel fte nodig is om alle achterstanden weg te werken. Hoewel de voorzitter heeft toegezegd schriftelijk te antwoorden, heeft de heer Buis alleen een mail ontvangen met het verzoek extra vragen in te sturen voor de commissie.

De voorzitter zegt nogmaals toe dat die beantwoording er komt.

De heer **Aardoom** meent dat er eerder ook is toegezegd dat er een punt over het waterschap als grondstoffenbedrijf zou worden geagendeerd. Hij ziet dat punt nog niet op de lijst staan.

Mevrouw **De Zoeten** antwoordt dat over dit punt iets zal staan in de nieuwe afvalwaterstrategie die voor de komende commissievergadering op de agenda staat. Bovendien komt in het eerste kwartaal volgend jaar de routekaart naar een energieneutraal, klimaatneutraal en circulair Aa en Maas aan de orde. Het is haar bekend dat er ook nog investeringsvoorstellen liggen bij SNB om fosfaat terug te winnen.

De heer **Aardoom** zegt dat hij het waterschap als grondstoffenbedrijf graag apart wil bespreken, omdat er winst is te maken met het verwaarden van afvalstoffen. Het maakt hem niet uit of dat in het eerste of tweede kwartaal van 2025 gebeurt, als het maar aan de orde komt.

De voorzitter zegt toe dat dit punt in de lijst wordt opgenomen.

De heer **Van der Laan** neemt aan dat toezeggingen die zijn gedaan naar aanleiding van moties, op een ander lijstje staan. Hij is nog in afwachting van een eerste reactie van het DB op een motie over het verwerken van maïs langs waterlopen.

De voorzitter antwoordt dat dit in het eerste kwartaal van 2025 aan de orde komt. Hij wijst erop dat op de website van Aa en Maas alle art. 44-vragen en moties staan, inclusief de stand van zaken. De griffie zal een link sturen waar deze stukken staan.

Mevrouw **Bens** wijst erop dat zij toezegging 32, over de burap, niet van de heer Scherrenberg, maar van de heer De Groot heeft gehad. Zij verzoekt dat te corrigeren.

De gewijzigde actielijst wordt vastgesteld.

4.C Adviseringsoverzicht commissies d.d. 17 oktober 2024.

De heer **Leenders** merkt op dat zijn fractie heeft gevraagd om een gespecificeerde uitwerking van de vertragskosten. Hij betreurt het dat de kosten maar voor een deel zijn gespecificeerd en dat de vraag dus niet meteen goed is beantwoord.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Voorstellen ter besluitvorming.

5.1 Hamerstukken.

5.1.A Concept-begroting 2025 en Jaarrekening 2023 Gemeenschappelijke Regeling (GR) Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant.

Het voorstel wordt in stemming gebracht en bij handopsteken aangenomen met 24 stemmen voor en 2 tegen.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Vos** vindt dat er te weinig aandacht is voor innovatie in de plannen ter bestrijding van de muskusrat. Het geld dat opnieuw wordt besteed aan het doden, zou moeten worden besteed aan preventie. Daarom heeft haar fractie tegengestemd.

5.1.B Kredietaanvraag Natuurvriendelijke Oevers (NVO) Clusteraanpak fase III.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

5.1.C Vervangen krooshekreiniger Sluisgraaf.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

5.2 Besprekstukken.

5.2.A Herijking Planning en Control cyclus (P&C-cyclus).

De heer **De Mare** kan zich goed vinden in dit logische voorstel. Hij heeft alleen een paar kritische vragen en opmerkingen. Met de wijzigingen in het wettelijke BBV (besluit begroting en verantwoordingsregeling) wordt meer harmonisatie beoogd tussen de provincies en gemeenten enerzijds en de waterschappen anderzijds. Dat lijkt logisch, maar er is een groot verschil tussen het waterschap en de andere overheidslagen. De waterschappen kennen een monistisch bestuursstelsel; de andere overheden een dualistisch. Een DB-lid zit hier zelf in het AB, maar dat geldt niet bij de provincies en gemeenten. Hij heeft geen idee of dat iets uitmaakt in de verantwoordelijkheidsprocedures, maar hij vindt het opvallend dat zo'n essentieel verschil niet in het stuk is genoemd.

In de adviesnota wordt duidelijk uitgelegd welke P&C-documenten wettelijk verplicht zijn en welke alleen worden geproduceerd in het kader van een goede bedrijfsvoering. Op de P&C-plaat is dat niet aangegeven. Voor de zelfstandige leesbaarheid en duidelijkheid van die plaat zou het beter

vinden als er op een paar plekken gewoon het woord “wettelijk” staat, zodat je ook daar kunt zien wat wettelijk is.

Hij heeft niet eerder begrepen dat in het voorstel zou staan dat de adviescommissies andere namen krijgen. Dat wordt nu alleen voorgelegd ter kennisname, maar het gaat om een adviescommissie van het AB. Het is dus logisch als het AB daarover nog iets kan zeggen. Het is de bedoeling de commissie emissiebeheer voortaan de commissie waterketen en duurzaamheid te noemen. Door het woordje “duurzaamheid” aan die ene commissienaam toe te voegen, lijkt het alsof alles over duurzaamheid in die commissie thuishoort. Hij vindt dat duurzaamheid invloed heeft op alles wat wordt gedaan in alle drie de commissies. Hij vraagt zich dan ook af of deze nieuwe naam wel verstandig is en het niet de commissie waterketen zou moeten zijn.

De heer Van **Geest** stelt dat hij ooit heeft gesuggereerd nog maar één keer per jaar algemene beschouwingen te houden. Hij is blij dat dit nu zo breed wordt gedeeld. Het legt wel de verplichting op om bij de voorjaarsnota scherp aan te geven welke kant het AB met de begroting uit wil.

De heer **Aardoom** vindt dat de heer Plasmeijer met een goed idee is gekomen. Als bij de voorjaarsnota duidelijk is wat de effecten van maatregelen zijn op de tarieven, kan het AB betere afwegingen maken. Hij denkt aan een klein excel-document of een dashboard waarop aan de hand van de kostentoedelingsverordening per bandbreedte wordt aangegeven wat de gevolgen zijn. Bij bepaalde maatregelen zul je dan tot de conclusie komen dat je daarmee wel erg doorschiet.

De heer **Siroen** zegt dat hij het eens is met het voorstel. Hij roept nog in herinnering dat er is afgesproken dat het AB in de toekomst ook zijn zegje kan doen bij majeure ontwikkelingen die direct effect hebben op de begroting. In dat geval kan er dus wel sprake zijn van een algemene beschouwing.

De heer **Van Geest** noemt dat geen algemene beschouwing, maar een inhoudelijk referaat.

De voorzitter kijkt uit naar de discussie over wat een referaat en wat een beschouwing is.

De heer **Janssen Brokken** geeft aan dat de BBB in het kader van de efficiëntie de overwegingen samen heeft gemaakt met het CDA. Hij zal dan ook namens beide fracties het woord voeren.

Belangrijke voordelen vinden zij de efficiëntie en de besluitvorming. Het houden van algemene beschouwingen bij de voorjaarsnota biedt het AB meer mogelijkheden om in een vroeg stadium richting te geven aan beleid. Het versterkt de strategische rol en vermindert de overlap met de begrotingsbehandeling. Een verbeterde P&C-cyclus betekent een betere balans tussen doelen, middelen en organisatiedruk. De nieuwe namen van de commissies geven meer duidelijkheid en verbeteren de aansluiting tussen beleid en organisatie.

Een van de nadelen van het voorstel is de beperking van de discussiemomenten. Ook de complexiteit van de nieuwe regelgeving verdient aandacht. De wijzigingen in de verslaggevingsregels en de rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2025 kunnen vooral in de implementatiefase extra werkdruk en verwarring opleveren binnen de organisatie. Bovendien bestaat het risico dat kansen op bijsturing worden gemist. Het beperkte gebruik van tussentijdse begrotingswijzigingen en de focus op slechts één moment voor algemene beschouwingen kunnen leiden tot minder flexibiliteit bij onvoorziene ontwikkelingen. Het is dus balanceren tussen de voor- en nadelen, maar niet geschoten is altijd mis.

De fracties van CDA en BBB stemmen daarom in met de adviesnota. Het DB heeft al min of meer aangegeven dat er na één jaar niet alleen een evaluatie plaatsvindt, maar dat na die evaluatie ook wordt besloten of wordt doorgegaan met de nieuwe P&C-cyclus of dat het AB teruggaat naar de huidige situatie.

De heer **Scherrenberg** wijst erop dat het verschil tussen dualistisch en monistisch aan deze tafel absoluut gevolgen heeft, maar dat dit niet het geval is in de financiële huishouding. Daarom is ervoor gekozen om het BBV van de gemeenten, de provincieën, de waterschappen dichter bij elkaar te brengen. De uniformiteit en de leesbaarheid zullen ten goede komen van de rekening en verantwoording. Hij erkent dat de rol van een DB-lid anders is dan de rol van een wethouder of gedeputeerde, omdat een DB-lid deel uitmaakt van het AB. Dat staat niet vermeld in het stuk, omdat er geen directe gevolgen zijn.

De heer **De Mare** vindt het logisch dat de financiële regelingen en de financiële uitwerkingen gelijk lopen. Maar in sommige gevallen bestaat de mogelijkheid dat een DB-lid als AB-lid moet stemmen over zijn rechtmatigheidsverantwoordelijkheid die het als DB-lid draagt. Dat is raar.

De heer **Scherrenberg** erkent dat het DB rechtmatigheid aangeeft en dat het AB daarover dan moet oordelen. Er is overigens nog wel sprake van een marginale externe toetsing door de accountant. Dat het DB dan meestemt over de rechtmatigheid is inherent aan het monistisch systeem.

De heer **De Mare** wijst erop dat het een goed gebruik is dat bij democratische organen mensen niet stemmen over zaken waarbij zij zijn betrokken. Er zitten hier nu vijf DB-leden die gaan stemmen

over de rechtmatigheid van hun eigen verantwoording. Hij vindt dat juristen daarnaar moeten kijken. Als de vijf DB-leden zich van stemming zouden onthouden, wat niet eens mag, kan er een komische meerderheid ontstaan.

De heer **Van Geest** meent dat de situatie inherent is aan het monistisch systeem. En daar kun je niet aan tornen.

De voorzitter erkent dat dit een raar fenomeen is, maar dit is nu eenmaal een gegeven. Lokaal kun je niets met bezwaren.

De heer **Scherrenberg** stelt dat de P&C-plaat is bedoeld ter informatie. Hij zal samen met de ambtelijke ondersteuner nog eens kritisch kijken of hier en daar, ter verduidelijking, wettelijke termen moeten worden toegevoegd.

Over de namen van de adviescommissies is binnen het DB nog niet gesproken. Hij begrijpt de twijfels over toevoeging van duurzaamheid in de naam van de commissie, want persoonlijk vindt hij dat duurzaamheid inherent is aan de bedrijfsvoering van Aa en Maas. Maar je moet zaken ergens in een portefeuille beleggen en de portefeuille duurzaamheid is als zodanig belegd bij mevrouw De Zoeten, die deel uitmaakt van die commissie.

Een van de redenen dat het DB bij de voorjaarsnota meer inbreng wil hebben van het AB is dat er dan nog ruimte is om aan knoppen te draaien. Hij zegt nu niet toe dat er bijvoorbeeld een dashboard komt, want sommige zaken, zoals het aantal hectaren landbouwgrond, liggen gewoon vast. Maar er zijn ook zaken waar het AB kan kiezen hoe het er invulling aan geeft. Het is de bedoeling dat het AB straks bij de voorjaarsnota kan overzien wat de consequentie is van een keuze en wat het effect is op de begroting. Concreter kan hij nu nog niet zijn.

De discussie over de evaluatie is in zijn ogen een semantische. Als je evalueert, doe je dat omdat je de mogelijkheid wil hebben om bij te sturen. Dat komt op hetzelfde neer als besluiten om al dan niet door te gaan. Het AB kijkt over een jaar of de nieuwe gang van zaken bevalt en het is ook het AB dat de werkwijze aanpast als die niet bevalt. Dat is niet aan het DB.

De heer **Janssen Brokken** meent dat er naast doorgaan of aanpassen nog een derde optie is, namelijk teruggaan naar af.

De heer **Scherrenberg** zegt dat dat ook een vorm is van aanpassen. De boodschap dat dit niet koste wat kost mag worden doorgedrukt, is helder. Het DB gaat hiermee aan de slag, omdat het meent dat het een verbetering is.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

6. Stukken ter kennisneming.

6.1 Voortgang uitvoering Regionale Energiestrategie Noordoost-Brabant (RES-NOB).

De heer **Buijs** verzoekt dit stuk in de commissie te behandelen. In het stuk is sprake van het plaatsen van windmolens, maar er is nog geen MER-rapportage opgesteld. Bovendien lopen er rechtszaken over het chemisch afval van windmolenwieken.

De heer **Van Geest** meent dat er niet hoeft te worden uitgeweid over een verzoek een stuk in de commissie te behandelen.

De voorzitter antwoordt dat is afgesproken dat bij zo'n verzoek ook een reden moet worden genoemd. Dat is om te voorkomen dat in een commissie iedereen zich afvraagt waarom iets is geagendeerd.

Hij voegt er nog aan toe dat dit stuk wel kan worden verwezen naar de commissie, maar dat het waterschap hier niet over gaat.

De heer **Buis** zegt daarvan op de hoogte te zijn, maar wijst erop dat het waterschap moet zorgen voor een schone omgeving. Als het chemisch afval van de windmolen volgens de wet niet toelaatbaar is, mag die windmolen niet worden gebouwd. Hij meent bovendien dat het waterschap er in feite wel over gaat, omdat het deelneemt in de RES-Noordoost-Brabant.

De voorzitter erkent dat het waterschap kan meepraten, maar het heeft geen beslissingsbevoegdheid. Hij wil met die constatering de verwachtingen managen.

Dit stuk wordt verwezen naar de commissie.

6.2 Ingekomen bericht van Actiegroep 'Stop Uitbreiding Explosieven Oefenterrein Reek' en reactie Dagelijks Bestuur.

De voorzitter zegt dat die uitbreiding inmiddels van de baan is.

De heer **Van der Laan** meent dat het waterschap blij moet zijn dat de staatssecretaris zich hiertegen heeft uitgesproken, want binnen het gebied Hoge Raam, dat aan de vooravond staat van uitvoering, zou dan een hek worden gezet. Dat had nogal wat consequenties gehad. Mevrouw **Vos** vindt het altijd interessant te weten wat fijnstofknallen e.d. voor invloed hebben op de omgeving, maar dat kan ook op een ander moment worden uitgezocht.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

6.3 Middellange termijn financiering Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Mevrouw **Bens** wil dit stuk verwijzen naar de commissie, omdat in de informatienota staat dit grote financiële gevolgen heeft en dat er ook risico aan verbonden is.

De heer **Van Zinderen** verzoekt het CDA dan dit kort te sluiten met de collega in de commissie, want het is al twee keer gebeurd dat een onderwerp is doorgeschoven, maar dat niemand in de commissie wist wat moest worden besproken.

De heer **Leenders** neemt er notie van.

De heer **Van de Pol** wijst erop dat dit stuk al op de agenda staat van de commissie.

De heer **Plasmeijer** kan zich voorstellen dat ook de commissie AFZ hierover iets wil zeggen, omdat het vooral over financiering gaat. Maar dat maakt het wellicht te ingewikkeld.

De voorzitter wijst erop dat er een commissie is die tegenwoordig waterveiligheid in de naam heeft en het HWBP gaat over waterveiligheid. Dat laat onverlet dat het goed is om te kijken of ook de financiën daarbij aansluiten.

De heer **Aardoom** erkent dat dit thuishoort in de commissie watersysteem en waterveiligheid, maar als er sprake is van zo'n € 2 miljard herfinanciering en langetermijnfinanciering naar 2036 is dat volgens hem ook een zaak voor de commissie AFZ.

De heer **Van Dijk** stelt dat dit in feite een preprioriteit is voor de periode 2030 tot 2036. In 2027 zijn er verkiezingen en dit AB kan er nu van vinden wat het wil, maar het moment om er iets van te vinden, ligt na 2027. Daarom is het stuk niet ter bespreking geagendeerd. Hij wil het AB wel enigszins tegemoetkomen. In de thema-AB-bijeenkomst begin volgend jaar over het traject Cuijk-Ravenstein zal hij iets vertellen over de daarmee samenhangende financiering. Het heeft impact dat het HWBP, dat is uitgerekend op € 12,6 miljard, € 25 miljard lijkt te gaan kosten. Het is dan ook verstandig dat het AB wordt meegenomen in de mogelijke consequenties en in de strategie die Aa en Maas daarin hanteert.

De heer **Van der Laan** voelt behoefte om de opmerkingen van de VVD-fractie over dit thema te ondersteunen. In de commissie watersysteembeheer is al vaker gezegd dat processen in voorbereiding zover zijn dat het eigenlijk meer een financiële kwestie is dan een inhoudelijke. De commissieleden voelen zich dan minder op hun gemak. Het is zonde als je dan mensen die goed zijn op het financiële vlak min of meer passeert. Je moet de fase waarin een project zich bevindt, dus meer meewegen in de beslissing in welke commissie je dat project bespreekt.

De voorzitter wijst erop dat het in het uiterste geval altijd mogelijk een kwestie in een commissie te bespreken.

De heer **Van Geest** verzoekt dit punt te agenderen in het presidium.

De voorzitter vindt dat een goed voorstel. Het wordt meegenomen.

De heer **Siroen** vraagt of er vorige week nog iets uit de commissie WK van de Unie is gekomen.

De heer **Van Dijk** antwoordt dat een aantal waterschappen de aanval kiest en gewoon doorgaat op de ingeslagen weg. Namens Aa en Maas heeft hij zich daarbij aangesloten. Er zijn ook enkele waterschappen die, als er geen honderd procent zekerheid is, op de rem gaan staan. Als dat gebeurt, biedt dat weer mogelijkheden voor dit waterschap. Zoals toegezegd, zal hij die strategie begin volgend jaar toelichten, zodat het AB daarover een mening kan geven of het standpunt kan bijsturen.

Het stuk wordt verwezen naar de commissie.

7. Voorstellen ter opiniërende bespreking.

Er zijn geen voorstellen.

8. Moties vreemd aan de orde van de dag.

Mevrouw **Swinkels** dient de volgende motie in:

"Overwegende dat:

- *Het huidige waterpeilbeheer aanzienlijke problemen en schade heeft veroorzaakt bij veel bewoners*
- *Er talrijke klachten en zorgen zijn geuit door bewoners en bedrijven over de gevolgen van slecht waterbeheer*
- *Een carnavalsembleem ontworpen is dat niet passend wordt geacht voor de situatie en de zorgen van de bewoners niet adequaat weerspiegelt*

Geconstateerd hebbende:

- *Bewoners en bedrijven recht hebben op een veilige en goed beheerbare leefomgeving zonder de dreiging van schade door slecht waterpeilbeheer*
- *Veel bewoners het gevoel hebben dat hun zorgen en klachten over de opgelopen waterschade niet serieus worden genomen*
- *Emblemen die gebruikt worden om aandacht te vragen voor het werk van het waterschap ludiek mogen zijn maar niet bij mogen dragen aan extra leed voor de getroffen*
- *Het huidige embleem bijzonder pijnlijk is voor degenen die aanzienlijke waterschade hebben geleden, omdat het hun zorgen trivialeert*

Roept het Dagelijks Bestuur op:

1. *Het huidige carnavalsembleem in te trekken.*
2. *Alle uitingen met betrekking tot dit embleem in te trekken.*

En gaat over tot de orde van de dag."

Zij merkt op dat het AB in de vorige vergadering heeft gehoord hoeveel mensen enorme problemen hebben gehad met het watersysteem. Er zijn ook beelden getoond. Zij vindt het dan niet terecht dat Aa en Maas met zo'n carnavalsembleem komt. Dat kwetst mensen en komt pijnlijk aan. Ook de pers heeft al gereageerd. Vorig jaar was er een hartstikke mooi embleem, maar zij vindt dit niet passend. Er moet nu voor een ander embleem worden gekozen om onrust in het waterschap te voorkomen.

De voorzitter constateert dat de motie voldoende is ondertekend, zodat die verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer **Leenders** vraagt wat er vanaf de laatste AB-vergadering door het waterschap is gedaan om tegemoet te komen aan de bezwaren. Dat is voor hem de kernvraag, want hij heeft begrip voor de gevoeligheid.

De heer **Plasmeijer** wijst erop dat de portefeuillehouder in de vorige AB-vergadering toezeggingen heeft gedaan om het probleem op te lossen. Hij vraagt zich verder af of het AB zich wel moet bemoeien met de afdeling PR. Bovendien heeft hij problemen met de eerste overweging in de motie.

De voorzitter wijst erop dat vorig jaar met iets is gestart dat een traditie moet worden. Het carnavalsembleem was toen een groot succes. Het is de bedoeling de kerntaken van het waterschap te tonen. Dat was vorig jaar "schoon water" en is nu "voldoende water". Volgend jaar zal het "veilig water" zijn. Achteraf gezien was het misschien beter geweest om nu "veilig water" te doen, maar de actie is gelanceerd op 11 november jl. Het embleem is er dus al. Hij heeft begrip voor de gevoelens die spelen. Het waterschap zou de berichten achteraf kunnen verwijderen, maar dat voelt als weggelopen van wat er is gedaan en dat wil hij niet. Daarom ontraadt hij de motie.

De heer **De Groot** stelt dat conform de afspraak met het AB een clubje is geformeerd binnen het waterschap van mensen die al eerder betrokken waren bij de wateroverlast op en rond de Maashorst. Zij zijn bezig met een globale analyse. In overleg met de gemeente wordt nog specifiek gekeken naar de detailontwatering van het betrokken gebied. Er is eerst bestuurlijke terugkoppeling met de gemeente en kort daarna gaat het waterschap samen met de gemeente naar het buurtschap. Als de analyse er is, wordt die ter informatie aan de commissie gestuurd.

De heer **Leenders** vraagt of er concreet al iets is gebeurd, wat dat is nog niet duidelijk.

De heer **De Groot** antwoordt dat de stuwen in die omgeving al op het laagste punt stonden en zo blijven staan. Enkele stuwen die wat verder weg liggen, zijn zelfs onder de beheermarge ingesteld. De peilen op de Maashorst zijn al zo'n 60 tot 70 cm lager dan een jaar geleden. Dus de maatregelen die men in het district al had kunnen nemen, zijn inmiddels genomen. Er wordt nu nog uitgezocht hoe het komt dat het water van het buurtschap niet naar de A-watergangen loopt. Dat komt waarschijnlijk voor een deel door de detailontwatering. Alle maatregelen die het waterschap zelf kan nemen in de A-watergangen, zijn al genomen. Hij wijst er nogmaals op dat de regengegevens van het afgelopen jaar zodanig zijn dat niet alle neerslag in één keer kon worden verwerkt. September was een normale tot natte maand. In die tijd kwam het water niet over de stuwen heen; die stuwen zijn helemaal bijgewerkt.

Mevrouw **Swinkels** meent dat het DB erkent dat het eigenlijk niet handig was om dit embleem al dit jaar uit te geven. Maar dat is inmiddels gebeurd op de elfde van de elfde. In de motie wordt

gevraagd het embleem terug te trekken en een ander te introduceren. Zij kan zich voorstellen dat dat praktisch niet mogelijk is. Zij is bereid de motie in te trekken als er een toezegging komt dat de telst in het persbericht of op de site wordt aangepast. Bovendien verzoekt zij te erkennen dat er problemen zijn, juist voor alle mensen die er veel last van hebben en voor wie dit heel pijnlijk is.

De voorzitter zegt dat hij begrip heeft voor het gevoel. Naar aanleiding van de reacties is de berichtgeving al aangepast en is er gezegd dat Aa en Maas de problemen serieus neemt en bezig is om ze te verhelpen. Hij vraagt zich nog wel af wat mevrouw Swinkels precies wil.

Mevrouw **Swinkels** zegt dat in het nieuwsbericht naar aanleiding van de introductie van het embleem helemaal niet is genoemd dat dat sommige mensen veel waterlast hebben gehad.

De heer **Den Breejen** vindt dit appels en peren met elkaar vergelijken. Iets ludieks wordt vergeleken met een beleid en een praktische uitwerking. Bovendien is niet iedereen het eens over de oorzaak van het probleem. Hij vindt de discussie over het probleem dan ook ongepast.

De voorzitter zegt dat hij oprecht meende dat de berichtgeving al was aangepast, maar dat wordt nu nagegaan. Het DB is bereid het bericht invoelender te maken. Hij verzoekt om ruimte daarvoor. Mevrouw **Swinkels** stemt daarmee in. Maar zij vindt het niet passend om te zeggen dat er appels met peren worden vergeleken. Ludiek zijn bij een pijnlijke kwestie werkt averechts en daar gaat het om.

De heer **Den Breejen** meent dat het ingewikkeld vergaderen wordt, als het AB elke keer het beleid moet aanpassen als bepaalde mensen iets pijnlijk vinden.

De voorzitter zegt dat hij in het kader van carnaval probeert de kerk in het midden te houden. Maar hij brengt in herinnering wat hij een half jaar geleden heeft gezegd toen het waterschap complimenten kreeg voor de manier van communiceren. Hij heeft toen expliciet aangegeven dat het waterschap af en toe langs het randje moet communiceren. Doet het dat niet, dan wordt het niet opgemerkt; dan wordt het saaie grijze massa. Hij heeft er toen aan toegevoegd dat het kan betekenen dat het waterschap op iemands tenen gaat staan, maar dat bleek een risico dat het AB wilde nemen. Dat is nu gebeurd. Maar hij wil niet dat de communicatie zo voorzichtig wordt dat de lijn weer omlaag gaat. Humor kan af en toe slecht vallen en in dit geval is het een kwestie van "net niet". Hij erkent dat hij daarop misschien iets attenter had moeten zijn.

De heer **Van Zinderen** herinnert eraan dat er eerder is gesproken over het Chinees, waarin de betekenis van een woord kan afhangen van de toonhoogte. In het Brabants kan "Voelde jij nattigheid?" verschillende dingen betekenen. Hij heeft begrip voor de interpretatie van de BBB, maar hij neemt aan dat 80% van de mensen er een andere interpretatie aan geeft. Je moet dit dan ook niet te groot maken.

Mevrouw **Swinkels** trekt de motie in, maar wil wel de toezegging dat de tekst van het bericht wordt aangepast.

De voorzitter herhaalt dat het DB zal proberen de tekst invoelend te maken.

De heer **Van Geest** vindt dat dit volgens de orde niet mogelijk is. Een motie kan niet worden ingetrokken onder de voorwaarde dat het DB iets doet waarin hij of anderen zich wellicht niet kunnen vinden. Je kunt een motie intrekken of in stemming brengen, maar het is raar om te eisen dat het DB iets aanpast.

De voorzitter verschilt daarover van mening, want het gebeurt vaker dat het DB toezeggingen doet waardoor een motie wordt ingetrokken.

Hij vindt het van belang dat het waterschap zich naar buiten profileert en dat betekent dat het scherper moet zijn. Het is best mogelijk dat zich over een half jaar weer zo'n incident voordoet. Het DB zal steeds in het achterhoofd houden dat het moet voorkomen dat het mensen te veel raakt, maar als je alleen daarmee bezig bent, krijg je weer grijze massa. Hij hoopt dat hij de steun heeft van het AB om dit waterschap op een goede manier, af en toe met humor, neer te zetten. Wie zwijgt stemt toe en daarvoor bedankt hij het AB.

9. Rondvraag.

Mevrouw **Rijken** stelt dat in het streekpanel van Hertogswetering de oprukkende waternavel in de Elshoutse Wielen aan de orde kwam. De reactie van een medewerker van Aa en Maas was dat de gemeente eigenaar is van de wielen en daarvoor verantwoordelijk is. Zij wil weten of er meer wielen en vennen in het gebied zijn waar die invasieve exoten aanwezig zijn en wat het gevaar is.

De heer **Van Dijk** antwoordt dat Aa en Maas meer wielen en vennen met invasieve exoten heeft. Het zwaartepunt ligt wel in het gebied Hertogswetering. Het gevaar is dat dat spul af en toe zo ontzettend hard groeit dat er geen zonlicht meer bij de planten komt, waardoor je te maken krijgt met een dood ecosysteem. Dat is de reden dat het waterschap in zijn beken de waternavel zoveel mogelijk bestrijdt en weghaalt.

Mevrouw **Rijken** concludeert dat het dweilen met de kraan open is als de gemeenten er niks aan doen. Zij vraagt of het waterschap iets kan doen.

De heer **Van Dijk** antwoordt ontkennend. Het waterschap kan niemand dwingen om waterviel weg te halen. Het goede nieuws is dat het nu winter wordt. Bij vorst lost dit probleem zich voor een groot gedeelte op. Dat is de reden dat je het ene jaar veel waterviel hebt en het andere jaar weinig.

De heer **Van der Laan** zegt dat hij destijds bij waterschap De Maaskant heeft begrepen dat niet het eigendom beslissend is over de vraag wie het beheer over een water heeft. Dat zijn in Nederland twee organisaties, namelijk het waterschap en rijkswaterstaat; oud-zakelijk recht en dat soort dingen daargelaten. Hij is ervan overtuigd dat er in dit geval wel degelijk een verantwoordelijkheid voor het waterschap ligt om aan te geven wat er met die waterviel moet gebeuren. Het waterschap is niet degene die het moet uitvoeren, want het gaat om onderhoud. Als waterviel een probleem vormt, moet het dus tegen een gemeente zeggen dat die onderhoud moet plegen en de waterviel moet verwijderen.

Mevrouw **Rijken** meent dat in feite hetzelfde geldt voor B- en C-watgangen. Ook daarvan is het waterschap niet de eigenaar.

De voorzitter zegt toe dat de portefeuillehouder dit verder uitzoekt.

Mevrouw **Nooijen** stelt dat zij een appje kreeg van mevrouw Heleen de Man, die toevallig deze vergadering heeft gevolgd. Mevrouw De Man gaat over de verkeerde aansluitingen van het riool en stelt voor een presentatie te komen geven.

De heer **Oegema** vindt het fijn dat het aanbod er ligt, maar hij wil eerst een gesprek met mevrouw De Man om te kijken hoe het verder moet.

De voorzitter waardeert het dat er mensen zijn die serieus kijken naar de livestream van deze vergadering.

De heer **Peters** wijst erop dat hij twintig jaar geleden al in commissies heeft verteld dat waterviel onder en zelfs boven de toonbank wordt verkocht in winkels. Helaas worden de resten dan over de over de schutting gekieperd door tuingebruikers en aquariumhouders. Het waterschap zou er aandacht aan moeten besteden dat bekende bedrijven, die reclame maken op TV, de watgangen met geweld grote schade aandoen.

10. Sluiting.

De voorzitter sluit, te 15.30 uur, de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het waterschap Aa en Maas van 13 december 2024.

De secretaris,

De voorzitter,